

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 3 korona.

VIDEKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 3. 50 f.

HIRDETÉSEK:
Egy sorra ..... 20 fillér.
Hosszabb időre ..... 15 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS VÁROSI ELNÖK:
STAUBER GÖZSEF.

Kedd, november 12.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezérolk: A jelszavak ellen.
- A vámtarifa.
- A vidéki városok nem kapnak államkölsönt.
- A vízvezeték megváltása.
- A szerelmi bosszú áldozata.
- A választás alakjából.
- A gyermekmenhely ünnepe.
- A városatyá-választások.
- Öngyilkos aradi diák.
- Tárca: Becsületes hazugság. Irta: Ferke Ágost.

A jelszavak ellen.

Arad, november 11.

A legnagyobb bűnök egyike: az általánosítás. A biblia is elítéli. Hiszen az Uristen, a mikor Lót könyörgött, tiz erkölcsös ember kedvéért hajlandó lett volna az egész szodomai társadalomnak megkegyelmezni. Az emberek fordítva cselekszenek. Egy rossz ember miatt Szodomává kiáltják ki az egész várost, az egész kört, a hová tartozik. Ott tiz becsületes ember megmenthette volna a rosszakat: itt egy ember miatt felpörkölnek az ártatlanokat.

Az általánosítás hibája nyilatkozik meg a jelszavakban, amelyek a törvényhatósági bizottsági tagválasztás összetorlódott felhői között röpdösnek. Nem kell ügyvéd, nem kell orvos, nem kell professzor. Aki messziről hallja, szinte az értelmiség ellen való összeesküvést látna benne. Szerencsére ennyire nem fejlődött a dolog. De szó nélkül már nem lehet elmenni mellette.

Tisztelt polgártárs, ha ön azt mondja: nem kell az az ügyvéd, aki a törvényhatósági bizottságot a klientélájának gyara-

pitására használja föl: igaza van Önnek. Még több az igazsága, ha meg is mondja, bebizonyítja, hogy melyik az az ügyvéd, aki ilyen önző célzattal akarja tőkésíteni a közbizalmat. Ha azt mondja: nem kell az az orvos, aki nem az általános egészségügy javára, hanem pácienseinek szűk köre érdekében használja a tudását: ez is igaz. Ép olyan joggal foglalna állást azon tanár ellen, aki csak a maga hiúságára akar városatyá lenni, a nélkül, hogy a város ezért valami jót várna. De nincs igaza, amikor azt mondja, hogy nem kell ügyvéd, orvos, se professzor. Mert hiszen akad, akire ezek soraiból ráillik a fönti leírás; de hiszen a bánáti buzában is akad konkoly.

Az aligazságokkal akkor a legnehezebb megküzdeni, amikor egy valódi igazság jár vele. Mert az már szín-igazság, a mit e jelszavakkal együtt emlegetnek, hogy iparos, kereskedő-ember kell ide. Ki kellene botozni a városból, aki ezt kétségbe akarná vonni. Aradváros az ipar és kereskedelem vállain emelkedett, ma is ez a két foglalkozás tartja vállain a várost. Ha valaha, most leginkább érett meg az idő arra, hogy ez a két elem minél jobban domináljon számban legyen képviselve a törvényhatóságban. Nemcsak az előtérbe toltuló szakkérdések kívánják meg a közreműködésüket; de kívánatos is teszi az, hogy közöttük igen sok képzett, intelligens férfi van, akik hivatottak az általuk képviselt foglalkozási ág érdekeiért sorompóba állani. De azért azt kívánni, hogy a törvényhatósági bizottságban csak iparos, meg kereskedő legyen: senkinek se jut eszébe. Ott legyenek, még pedig uralkodó

számban; de legyen ott egyéb ember is, akárminő címen tartozzék az értelmiséghez, — ha arra és odavaló.

A törvényhatósági bizottsági tagválasztás: személyi harc. Ez teszi olyan élessé, ingerültté. Más választást enyhít a politika, enyhít a pártállás: itt személyek mennek öltre személyek ellen. Hát legalább maradjon meg személyi harcnak s legyen az egyes hivatások, az egyes foglalkozások ellen való hadjárat. A jelöltben becsüljék meg, vagy támadják le a személyt, annak észbeli és erkölcsi tulajdonságival; de ne sujtják le a foglalkozását kicsinyítő, jogtalanul elítélő jelszavakkal. Azt, hogy valaki városatyának illő-e vagy sem, nem az dönti el, hogy milyen pályára tévedt; hanem az egyéni tulajdonságok, amelyekkel valaki akkor is rendelkezhetik, ha történetesen ügyvéd.

Néhány napig tart még a tülekedés. A választás után a győzők kialusszák diadalmámorukat, a bukottak elfelejtik keservüket, a személyi ellentétek fodrai is lassan-lassan kiegyenesednek. Épen ezért ne vessünk el oly magvakat, a melyek ártó virága a küzdelem után is élhet és virágozhatik. Arad város intelligenciában a vidék első városai között áll. Nemcsak a hire ez, de a valóságban is így igaz. Ne engedjük, hogy a röpdöső jelszavak révén az a hírünk kerekedjék, hogy nem tudjuk az értelmiséget kellően megbecsülni. Harcoljunk, polgártársaim, elkésredetten, indulattal, ha már másképp nem megy: de az emberek és a pártok, nem pedig egyes foglalkozások ellen, a melyek utóvégre sok jóra való s talán tehetséges embert is rejtnek magukban.

Becsületes hazugság.

Irta: Ferke Ágost.

- Ugyan! Maga hallgatja a szongoraszót?
- Nem. Gondolkozom.
- Itt a zsuron? Hahaha! . . . Min gondolkodik?
- A szerencsétlenségemen.
- Persze szerelmes.
- Sajnos. Ész nélkül szeretek egy asszonyt.
- Tudom; engem . . . Mit gondol, hányan mondták már ezt nekem? . . . De önnek több az esze, semhogy ész nélkül tudjon szeretni.
- Csak nagyesszű ember tud ész nélkül szeretni.
- Merész állítás. Igaznak tetszik és mégsem az. Például Andris, a kocslóm, — hiszen tudja . . .
- A közönséges, hétköznapi, favágógondolkodású emberek, akik csak emberek, valójában sohasem tudják meg, mi a szerelem. Az ő szerelmük élni vágyás; a nagyesszű ember szerelme önző önámítás.
- Csak?
- Ha Andris feleségül veszi Julcsát, kiért három-négy legényt is fejbevégtet fokosával, biztosra vehető, hogy egy év múlva, de valószínűleg már előbb, elpáholja az asszonyt. Ha pedig Julcsa nem megy hozzá — és Andris

emiat öngyilkosságot követ el, a halála cseppet sem megindító, sőt, ha a halál nem volna oly háborzongató valami, talán nevetéses is. Különösen Andris egyelőre még él, s ha meg is öli magát, tovább élnek az Andrisok, kiknek faja aligha fog kipusztulni.

— És a nagyszerű emberek halála, ha hozzájuk méltatlan nő miatt oltják ki életüket, — az nem komikus?

— Az mélyen elszomorító, mert észnélküli szerelmük a világot sújtja vesztéssel. A világ pedig szegény, oly ésszegény.

— Hosszújuk méltatlan nő miatt! . . .

— A nő sosem méltatlan, mert a nő az egész dologban oly nulla, oly abszolút nulla!

— Nem értem. Ha ez vagy a nagy államférfi, orvos, zenész, festő, szobrász vagy író, szóval: oly művész, ki önkívületi állapotban vagy szellemes szemfényvesztéssel alkot vagy hint port a világ szemébe, — belésszeret, tegyük fel, a Julcsába . . . hahaha . . . Pedig ez elég gyakori eset.

— Sőt mindennapos.

— Tehát! . . .

— Annál jobban bizonyítja, hogy a nő mekkora nulla a nagyesszű ember szerelmében.

— S ha a nagyesszű asszonyka szeret?

— Az is nulla, mert kétségtelen, hogy előbb utóbb célt fog érnis akkor némiképp megcsappan az ész nélküli szerelem.

— S hogyan ér célt? . . . Ha véletlenül csunya férfi?

— Az eszével, mely a Julcsákat hidegen hagyja.

— Hiszen éppen azoknál érhet célt a leg hamarabb. Azok nem kockáztatnak semmit, sőt boldogok lehetnek, ha egy művész . . .

— Féltérem, nagyságos asszonyom! Én más célt gondoltam.

— Mas célt?

— A határtalan viszontszerelmet. A Julcsák pedig épp oly kevéssé tudnak határtalanul szeretni, mint az Andrisok. A nagyesszű emberek szerelmét tehát az a meddő küzdelem fokozza őriöngéssé, hogy a Julcsák lelke is vágyak, hogy az is az övék legyen, ne csak a földszagu ölelésük.

— Kezdem érteni. De, mondja csak, mért engedi meg hát önmagának a nagyesszű ember, hogy beleszeressen egy Julcsába. Mért nem keres nagyesszű asszonyt . . . ?

— Mert nagyesszű asszony nincs, vagy mondjuk: alig van.

— Nagyon hízelgő rám nézve.

— Ószinte ember vagyok. Pedig tudja, mennyire szeretem . . .

— Óh, a maga szerelme!

— Mély és határtalan!

— Az előbbi feltételezhető, utóbbi lehetetlen.

— Határtalan! . . .

A vámtarifa.

A képviselőház ülése.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, november 11.

A hétfői napok rendes képe rajzolódik le a folyosókon: csönd, unalom, ásitás.

A horvátok is szomorúan gubbasztanak. Nem gondolnak már az obstrukcióra, elfogyott a kedvük.

A jegyzők aggodalmasan néznek körül:

— Névszerinti szavazás lesz az indemnitás részéről — lamentálnak — és a nagyságos urak nem igen jelentkeznek. És mindjárt az ülés elején lesz a névszerinti szavazás.

— Ne féljete, — incselkedik az öreg Szappanos — szavazásra lesznek elegenden.

Az autonóm vámtarifát is ma kezdik tárgyalni. Mindössze néhányan fognak hozzászólni csak, úgy, hogy ma be is fejezik.

Részletes tudósításunk:

Návay Lajos jóval tíz óra után nyitja meg az ülést.

A jegyzőkönyvnel

Zagorác Iván kifogásolja, hogy az csak elnöki előterjesztés volt, amelyet az irattárba helyeztek. Az elnöki előterjesztések nem kerülnek szó szerint jegyzőkönyvbe.

A jegyzőkönyvet ezután hitetesítik.

Hédervári Lehel beterjeszti a mentelmi bizottság jelentését Potocnyák mentelmi ügyében. Javasolja, hogy a Ház a határozatot követő naptól számított harminc napig...

Egy hang: Mindenkorra.

Hédervári Lehel... kizárja a Ház Potocnyákokat.

A Ház elfogadja a javaslatot és felhatalmazza az elnököt, hogy a határozatot effektuálhassa.

Kubik Gyula kisebb közlekedésügyekről tesz jelentést.

Következik az indemnitás címe, Ugron Gábor indítványa fölötti névszerinti szavazás.

A horvátok és nemzetiségiek nem szavaznak. Lorkovics Iván jelen van a teremben, a mikor a nevét olvassák s így ő is a kormánypárttal együtt nem-mel szavaz.

Szavazás után öt perc szünetet ad az elnök. Szünet után:

Elnök jelenti, hogy Ugron módosítása mellett százharmincan, ellene egy képviselő szavazott.

Laehne Hugó, a közgazdasági bizottság előadója elfogadásra ajánlja az autonóm vámtarifáról szóló törvényjavaslatot.

Szterényi József a kereskedelmi miniszter sajnálatát tolmácsolja, hogy betegsége miatt

ezt a fontos javaslatot nem képviselheti. Az önálló vámtarifaért való küzdelem történetét mondja el.

Lengyel Zoltán: Se nem magyar, se nem önálló.

Szterényi: Az önállóság kriteriuma itt az, hogy maga a magyar törvényhozás függetlenül állapítja meg. Hogy magyar, az bizonyítja, hogy a magyar érdekeket védelmezi. Ha a lekötöttség megszűnik, akkor a magyar törvényhozás az egyes tételeket is Auszriára való tekintet nélkül állapíthatja meg. Ha ez a vámtarifa törvényerőre emelkedik, alapköve lesz az önálló vámterületnek. Az agrárvámok teljesen érvényesülnek s ha az iparunkat a mostani mértékben fejlesztik, akkor érvényesülni fognak az ipari vámok is. Az ipari érdekek pedig nem ellenkeznek a mezőgazdasági érdekekkel. 1917-ig szabad forgalom van Ausztria és Magyarország között és így az önálló vámtarifa addig nem érvényesülhet; a gazdasági életben azonban nem a pillanatnyi hatásokat, hanem a távolabbi, de komoly és fontos eseményeket keressük. A javaslatot elfogadásra ajánlja.

Lengyel Zoltán igen örül, hogy az az államtitkár ajánlotta ma elfogadásra az önálló vámterületet, aki mindenkor a közös vámterületnek volt híve.

Szterényi: Soha.

Lengyel: Kossuth egy beszédét idézi, amelyben az előző vámtarifáról szóló törvényjavaslatot „végzetesnek” mondja, pedig ez is ep oly korhadó fából van. Az egész kecsgeállítás arra való, hogy most szavazzuk meg és 1917-ben verjük a fejünket a falba. Hogy a nemzeti vívmány nagyobb legyen, az államtitkár harminc év előtti javaslattal tett összehasonlítást, de miért nem tett összehasonlítást a legutóbbival? Akkor kisebb lett volna a nemzeti vívmány. Összehasonlításokat tesz a magyar és osztrák javaslat között. Az osztrák javaslat nem beszél autonóm vámtarifáról. Ha majd 1917-ben előállunk azzal, hogy nekünk jogunk van az önálló vámterülethez, akkor a császár nem fogja majd elismerni, mert az osztrák törvényt fogja elének tolni. Az egész játék a szavakkal, mert mi autonóm vámtarifát iktatunk törvénybe, az osztrákok meg közöset.

Lengyel Zoltán beszéde végén kijelenti, hogy a teljes gazdasági önállóságot csak akkor érhetjük el, ha úgy tennének, mint Norvégia. Nem fogadja el a javaslatot.

Batthyány Tivadar gróf a javaslat mellett szól. Kijelenti, hogy elő akarják készíteni a gazdasági önállóságot. Az Auszriával való vámháborúnál többre becsüli az önálló vámtarifát. A mai helyzetet a Fejérváry kormányának köszönhetjük. Lengyel Zoltán most a darabontok bűnét akarja Kossuth nyakába varrni, de egyetlen elítélő szava sincsen a darabontok ellen. Norvégiára nézve megjegyzi, hogy Lengyel

nagyon rosez szolgálatot tesz a magyar függetlenségi törekvéseknek, amikor ilyen hurok pengetésével akarja diszkreditálni a függetlenségi eszméket. A függetlenségi párt megbízásából kijelenti, hogy örömmel elfogadja a javaslatot.

Lengyel Zoltán személyes kérdésben szólal fel.

Szterényi József kereskedelmügyi államtitkár igazságtalannak mondja Lengyel állításait. Kossuth beszédei a közös vámterületről szólnak, ez pedig önálló vámtarifa. Az egész ország tisztában van Kossuth Ferenccel, hogy álláspontját nem adta fel és elveihez nem lett hűtlen. Ami őt magát illeti, kijelenti, hogy 30 évig nem beszélt, hanem dolgozott az önálló vámterület érdekében. Az előző kormány alatt is hazájának tett szolgálatokat. (Élénk helyeslés.)

Az ülés ezután véget ért.

A vízvezeték megváltása.

A város intézkedik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

A város tanácsa ma Károlyi Gyula gróf főispán elnöklése alatt ülést tartott, amelyen előkészítette a szerdai közgyűlés elé kerülő tárgyakat. Jelentősebb ügy az e havi közgyűlésen nem kerül tárgyalás alá, de egyes kérdéseknél valószínűleg nagyobb viták lesznek.

A szerdai közgyűlésen fogja bemutatni a tanács, a belügyminiszternek a vízvezeték megváltására vonatkozó leiratát, amelyben a vízvezeték társulat által beadott felebbezés elutasításával, jóváhagyja a törvényhatósági bizottság határozatát. Miután a megváltási határidő november 30-án lejár, meg kell tenni a szükséges intézkedéseket a vízművek átvétele és a megváltáshoz szükséges összeg beszerzése iránt. A törvényhatósági bizottság a múlt hónapban tudvalevőleg kimondta, hogy a megváltáshoz szükséges összeget a Hazai Takarékpénztártól szerzi be. Ez a határozat még nem lett foganatosítva, foganatosításáról a szerdai közgyűlés fog határozni. A tanács azt az előterjesztést teszi a törvényhatósági bizottságnak, hogy a szükséges összeg beszerzésével Vargass Lajos polgármestert bizza meg. A polgármester valószínűleg még ezen a héten Budapestre utazik, hogy a Hazai Takarékpénztár igazgatóságával érintkezésbe lépve, átvegye a

— Minden véges: megöregszünk.
— Csak azok öregsznek, akik vegetálnak.
— Tehát határtalanul szeret engem — a nullát?!

— Igen.

— Akkor hát mit szeret bennem?

— Önmagamat?

— No!

— Mikor először megláttam, nagyságos asszonyom, fagyos közönnnyel csókoltam kezét. Másodszor csinosnak, kedvesnek, szellemesnek találtam. Harmadszor is találkoztunk és elhittetem magammal, hogy a legszebb asszony a világon. Azóta többször meghívott hely zsúrjaira s ma már oly örültem szeretem, hogy a legszebb, legbájosabb, legszellemebb nőnek, az egyedüli tökéletes nőnek — képzelem.

— Képzél?

— Igen. És azért szeretem önmagamat. Megalkottam bálványomat, ahogy az emberiség is a saját képére teremti meg istenét, mit különben ma már szelvényben tudnak és szent meggyőződéssel hirdetnek.

— Tehát a bálványa vagyok?

— Az aranyborjum, melyet én öntöttem s mely előtt azóta leborulok, melyet könnyelmű áztatok s amelyért ma, vagy holnap, vagy egy hét múlva...

— Főbe lövi magát... és megkacagtatja a világot! Komédia!

— Bizony szomorú komédia — az élet s a legszomorúbb jelenetek a legmulatságosabbak.

— Én fogok kacagni a legjobban.

— Tudom.

— Hát hogyne kacagnék, mikor meghal egy nulla miatt, egy aranyborju miatt.

— Bálványom!

— Parasz! A vadember talál a fűben egy dugóhuzót, mit valami borbarát misszionárius vesztett el, és bálványának mondja. Leborul előtte és imádja. Még elég hízogó rám nézve, hogy aranyborjunak és nem dugóhuzónak nevezett.

— Ha előbb a dugóhuzó jut vala eszembe, annak neveztem volna, mert az szentebb a műveletlen vadak előtt, mint volt egykor az aranyborju a félművelt zsidók előtt.

— Mindenre tud felelni. Annyi azonban igaz, hogy ily furán még senki sem udvarolt nekem.

— Mert küzdök önmagam ellen és mégis jól esik látnom és bevallanom gyengeségemet.

— Vagyis nem akar szeretni — és dühög, mert érzelmelt nem tudja visszafojtani s hogy ki ne kacagjam, jólesőnek mondja gyengeségét.

— Végzetem!

— On az én végzetem!

— Hogy?

— Egymásra végzetesek leszünk, vagy máris vagyunk.

— Szeret?

— Férjem van!... Éppen ide néz...

A zongorajáték véget ért... Mindjárt elváltunk és ki tudja mikor láthatjuk egymás!... Ez volt az idén az utolsó zsur!...

— Az utolsó!

— A jövő hét végén elutazom férjemmel és a gyerekekkel.

— Sajnál engem itt hagyni?

— Szívesen elcsevegtem önnel. A férjem szófukar ember, s különben se szerettem soha.

— Javitson a helyzetén.

— Ha nem volnának gyermekem!

— A gyermekek!... Én imádom...

— És?

— Legyen az enyém!

— A felesége?

— ...

— Hallgat?

— Hiszen tudja, mily szegény ember vagyok! Nem tudnám eltartani. De...

Hiszen akkor egy atommal se volnék jobb a Julcsáknál!

— A szerelemben nem is kell, hogy jobb legyen. Én is csak Andrisnak érzem magamat — ebben a percben.

— De én jobb akarok lenni!... A kötelesség!

— Hazugság!

— De becsületes hazugság... Viszontlátásra... a jövő télen!

kölcsönösséget, amelyre november 30 án szükség van.

Gondoskodnia kell a közgyűlésnek arról is, hogy a vízművek átvétele akadálytalanul megtörténhessen. A tanács ezért javaslatba hozza a törvényhatósági bizottságnak, hogy az átvétel foganatosítására bizottságot küldjön ki. A bizottság tagjainak a következőket ajánlja a tanács: *Varjassy* Lajos polgármester elnöke alatt *Löcs* Rezső gazdasági tanácsost, *Virág* Lajos főmérnököt, *Reicher* Károly főügyészt, továbbá *Nesnera* Aladárt, *Révész* Adolfot, *Rosenberg* Miksát, *Steinhardt* Mórt és *Jegessy* Károlyt.

A vízvezeték megváltásával szoros kapcsolatban van a városi üzemigazgatónak állás szervezése is. Ez állásra e hó 22-én jár le a pályázat. Eddig egy pályázó sem akadt, de valószínű, hogy a pályázati határidő lejártaig többen fognak pályázni. Az állás sürgős betöltése céljából a tanács javaslatba hozza a törvényhatósági bizottságnak, hogy november 23-ikára hívjon össze rendkívüli közgyűlést.

Szendrey Mihály szinigazgatónak a nyári előadások számának redukálása iránti kérelmét a tanács, a szinügyi bizottság javaslatához képest, pártolólág terjeszti be a közgyűlésnek. Ugyanígy pártolólág terjeszti be a szakbizottságok összes, már ismerttetett javaslatait is.

A vidéki városok nem kapnak államkölcsönt.

Pénzügyi szakvélemények.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Arad városa, amint ismeretes, szintén kifejezte azt a jámbor óhaját, hogy sürgős pénzügyi szükségleteinek fedezésére a kormánytól államkölcsönt kapjon. Más városok erélyes akciókkal sürgették ezt. Hogy ezen kéréseknek milyen kilátásai lehetnek, arról a *Hitel* című pénzügyi szaklap a következő sorokat írja:

Abból az ötletből, hogy a pénzügyminiszter a múlt héten újabb 19 $\frac{1}{2}$ millió K. állami pénzt helyezett el a budapesti pénzügyintézeteknél, a mivel az állam betétei a pénzügyintézeteknél, Wekerle pénzügyminiszter kijelentése szerint, elérték a száz millió K.-t, több vidéki városnál és törvényhatóságnál újból felmerült az az eszme, hogy ezeknek az állami pénzeknek egy részét nem adhatná a pénzügyminiszter inkább a városoknak és törvényhatóságoknak kölcsön? Tudvalevő dolog az, hogy a vidéki városok és törvényhatóságok jelentékenyebb beruházásokat és közmunkákat határoztak el, a melyeknek végrehajtása csakis kölcsönpénzzel volna lehetséges. A kölcsönöket meg is szavazták a törvényhatóságok, de a mikor arról volt szó, hogy ezeket a megszavazott és jóváhagyott kölcsönöket valamelyik nagyobb pénzügyintézetnél felvegyék, üres biztatásnál nem kaptak egyebet, is a mi különbettermészetes is. A községi kötvények most egyáltalán nem adhatók el és e nélkül nincs a pénzügyintézeteknek olyan pénzüke, a mit hosszabb időre olcsó kamatra lekötöthetnének. Ily körülmények között a tervezett és megszavazott beruházások és közmunkák abban maradtak, ami gazdasági és kulturális szempontból igen nagy kár. De igen gyakori eset az is, hogy már megkezdett közmunkák és építkezések is fennakadtak a pénzhányán. E miatt már eddig is igen sűrűn érkeztek kérvények a pénzügyminiszterhez, melyben kisebb-nagyobb törvényhatóságok állami kölcsönöket, vagy legalább állami előlegeket kértek. A pénzügyminiszter mindezeket a kérvényeket kénytelen volt elutasítani, mert az államnak erre a célra nem állnak rendelkezésre

megfelelő tőkék. Most azonban, hogy nyilvánosságra jutott az, hogy a pénzügyminiszter 19 $\frac{1}{2}$ millió K-t helyezett el a budapesti piacon, sőt maga a pénzügyminiszter jelentette ki, hogy már száz millió K-t adott a piacnak, megújulnak a városok és törvényhatóságok kérvényei állami támogatásért. Nem egy vidéki törvényhatóság táviratilag nyújtotta be a kérvényét, csak hogy a többit megelőzze. Még nagyobb azoknak a törvényhatóságoknak a száma, a melyek országgyűlési képviselőjüket kérték fel arra, hogy puhatolódzanak a pénzügyminiszternél, hogy a temérdek állami pénzből nem kaphatnának-e ők is kölcsönt? A vidéki törvényhatóságok természetesen abból a szempontból indulnak ki, hogy a reájuk nézve oly fontos beruházás elébe helyezendő a pénzügyi érdekeknek és ha a pénzügyminiszter száz milliót tudott a pénzügyintézeteknél olcsó kamat ellen elhelyezni, miért nem ad a vidéki városoknak is közvetlenül kölcsönt, annál is inkább, mert hiszen ebből a pénzből még közvetve sem kapnak ők kölcsönöket? Azonban bármily élénk is most a kérvényezés és kilincselés a pénzügyminiszternél és az államtitkárnál, a törvényhatóságok még sem juthatnak állami kölcsönhöz, még pedig ugyanazon okból, amit a pénzügyminiszter eddig is hangoztatott, hogy ugyanis az állami pénzek nem köthetők le hosszabb időre. A pénzügyintézeteknél elhelyezett betétek el az állam bármikor disponálhat és ez elengedhetetlen feltétel is, míg a törvényhatóságoknak adott kölcsönök nem volnának felmondhatók. Egyébként pedig a közmunkák és építések a téli időben egy sem végezhető és remélhető, hogy kora tavasszal jobb lesz a pénzügyi helyzet, a ki egyezés megszavazása után javulni fog a kötvényelhelyezés és így a városok és törvényhatóságok ismét köthetnek majd kölcsönöket.

A szerelmi boszu áldozata.

Gyilkossági kísérlet Ó-Pécskán.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Ma egy pécskai fiatal legényt hoztak be a kórházba, súlyos lövés sebbel. Merényletet követtek el ellene, valószínűleg szerelmi féltékenységből. Az eset részletei a következők:

Jámbor Sándor magyarpécskai husz éves földműves vasárnap este hét órakor egy *Szepesy* nevű barátjával meg akarta látogatni Ó-Pécskán lakó menyasszonyát, *Tóth* Mariát. Kedélyesen beszélgetve haladtak a leány lakása felé, amelynek közelében egy alakot pillantottak meg, akiben egy ismerősüket véltek felfedezni. *Jámbor* hozzá is ment és arra kérte, hogy menjen velük. A megszólított, akinek személyében *Jámbor* tévedett, ekkor két nevet kiáltott, mire a közelben levő házból két ember rohant ki és se szó, se beszéd, ültetve kezdtek *Jámbort*, aki kétségbeesetten kiáltott segítségért. *Szepesy*, aki az első ijedségtől nem tudott szóhoz jutni, megkísérelte, hogy kiszabadítsa barátját a támadók kezei közül. Ez nehezen bár, de sikerült, mire *Jámbor* futásnak eredt. A támadók utána. Hiába kiáltotta utánuk *Szepesy*, hogy ne bántásák *Jámbort*, fenyegető kiáltások között üldözték. A hajszát néhány percig tartott. *Jámbor* ereje lankadni kezdett. A támadók végre közelébe értek és ekkor az egyik közülük revolvért rántott és két lövést intézett *Jámborra*. Az egyik lövés nem talált, a második golyó azonban *Jámbor* lágykába fúródott. A merénylet elkövetői ekkor elmenekültek. *Szepesy*, a megtámadott legény barátja, ekkor a csendőrségre sietett, amely

széles körű nyomozást végzett a tettesek kézrekerítése iránt. Ez az éj folyamán sikerült is.

Jámbort súlyos sebével még az éj folyamán beszállították az aradmegyei kórházba, ahol ma délig eszméletlenül fekvő. Déliben eszmélethez tért, mire *Török* Lajos rendőrtiszt kihallgatta. *Jámbor* azt hiszi, hogy szerelmi féltékenységből áldozata. Menyasszonyába egy másik pécskai legény is szerelmes és valószínűleg ez akarta társai segítségével eltenni láb alól. A legény sebe életveszélyes, de ha súlyos komplikációk nem állnak be, úgy valószínűleg életben marad.

A merénylőket holnap bekísérik az aradi ügyészség fogházába.

A gyermekmenhely ünnepe.

Országos kongresszus Aradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Az aradi állami gyermekmenhely bizottság vasárnap délután tartotta alakuló közgyűlését a városháza kistermében. A közgyűlésen részt vett *Edelsheim Gyula* Lipót gróf az országos gyermekvédő liga elnöke és ez alkalomra Aradra érkezett *Ruffy* Pál dr. miniszteri tanácsos is akinek hervadhatlan érdemei vannak a gyermekvédelem körül. A gyűlésen *Leitner* Ernő dr. igazgató főorvos bejelentette, hogy a gyermekvédő liga országos kongresszusa Aradon lesz.

A gyermekmenhely bizottság alakuló közgyűlésére a vasárnap déli gyorsvonattal Aradra érkezett a fővárosból *Edelsheim Gyula* Lipót gróf, az országos gyermekvédő liga elnöke, *Ruffy* Pál dr. miniszteri titkár, *Szilágyi* Artúr dr. ügyvéd Kurticson beszállott az Aradra jövő vonatba *Károlyi* Gyula gróf főispán is, aki a vendégekkel együtt érkezett meg.

Az indóházban az illusztris vendégeket *Leitner* Ernő dr., az aradi gyermekmenhely igazgató főorvosa és *Lukácsy* Lajos ügyvéd és városi törvényhatósági tag fogadta.

Innen kocsikon bevonultak a városba és megékintették *Leitner* Ernő dr. társaságában a városi árvaházat.

Az alakuló közgyűlés délután 4 órakor vette kezdetét, melyen a meghívott előkelőségek részéről kevesen, alig 30—35-en vettek részt.

A közgyűlést *Urbán* Iván nyitotta meg, akit a belügyminiszter még júliusban kinevezett a gyermekmenhely bizottság elnökévé. Társelnökök lettek: *Károlyi* Gyula gróf főispán és végvári *Neuman* Dániel.

Urbán Iván azt hangoztatta megnyitó beszédében, hogy nagy fontossága van az ország jövő generációjára a gyermekmenhely bizottságok megalakításának. Eddig 18 ilyen bizottságot és gyermekmenhelyet alakítottak. Indítványára a gyűlés előadójává *Leitner* Ernő dr.-t, jegyzőjévé pedig *Keller* Lajost választották meg. Igazgatói tagokul megválasztották: *Urbán* Ivánt, özv. *Hauser* Károlynét, *Müller* Lajos dr.-t és *Vásárhelyi* Dezsőt. Az albizottságba, amely a menhely ellenőrzését gyakorolja, elnökül gróf *Károlyi* Gyulánét, tagjaivá: *Boros* Báninét, *Nachtnébel* Gyula, *Posgay* Lajos dr., *Institoris* István dr., *Kovács* Vince, *Nemess* Zsigmond dr., *Avarffy* Gyuláné (Temesvár) és *Domonkos* Lajost.

Ezután *Leitner* Ernő dr. adta elő rendes évi jelentését, amely felöleli a gyermekmenhely egy esztendő működését. A tartalmas, gondosan készített jelentést a közgyűlés tudomásul vette. Utána *Szilágyi* Arthur dr. tömören, kimerítően ismertette a gyermekliga nemes feladatát, *Ruffy* Pál és *Edelsheim Gyula* Lipót gróf örömeiket fejezték ki az alakulás fölött, s ama reményöknek adtak kifejezést, hogy az akció szép örömmel fog előrehaladni.

Az aradi árvaház megszüntetésének kérdésénél *Ruffy* Pál ama nézetének adott kifejezést, hogy meg kellene hagyni továbbra is az árvaházat.

Végül Leitner dr. bejelentette, hogy a *gyermekluga országos kongresszusa Aradon lesz.* Az időpontot még nem állapították meg. Az alakuló gyűlésből üdvözlő táviratot küldtek a belügyminiszterhez.

Ruffy Pál dr. miniszteri tanácsos valószínűleg az rdáig marad Aradon. A magyar gyermekvédelem legfőbb intézője évenként meglátogatja az aradi gyermekmenhelyet, amely az ő hathatós támogatásával és Leitner Ernő dr. nek, a menhely kiváló, nagy érdemeket szerzett igazgató főorvosának vezetésével, az ország ugyszólván első ilyenmü intézményévé nőtte ki magát. Ruffy Pál dr. óriási tevékenységét, nagy koncepciójú reformterveit, amelyek a gyermekvédelem körül fokozatosan életbe lépnek, minden újságolvasó művelt ember ismeri. Ruffy Pál működése ezen a téren valósággal korszakalkotó. Az ő nagy koncepciójú egyénisége, széles látköre, hatalmas tudása olyan fokra emelte Magyarországon a gyermekvédelem ügyét, hogy még a külföld legkiválóbb szaktekintélyei is elismeréssel hajolnak meg Ruffy Pál dr. előtt, belsmervén, hogy a magyarországi gyermekvédelem fejlettség dolgában tulszárnyalja még a legnagyobb kulturállamok ilyenmü intézményeit is. És mindez elsősorban Ruffy Pál miniszteri tanácsosnak köszönhető, aki nagy elméjével, páratlan ügyszeretettel, lankadatlan szorgalommal dolgozik a nemes intézmény érdekében.

Hogy Ruffy Pál munkáját, különösen Aradon, siker koronázta, abban nagy része van Leitner Ernő dr. igazgató főorvosnak, akit országos szinten az első szaktekintélyek között emlegetnek. Senki jobban nem tudta volna megoldani a reá hárult nagy feladatot, mint ő, senki gyorsabban nem tudott volna nagyobb eredményt elérni nálnál. Aradnak egyik büszkesége a gyermekmenhely, amely, mint kulturális intézmény, az elsők között áll.

Lukácsy Sándor meghalt.

1835—1907.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 11.

Meghalt egy az elfelejtett emberek közül. Valaha százezreket mulattatott, egy ország népét szórakoztatta. Azután jöttek a fiatalok, a *Sturm und Drang* emberrel, akik más eszméket és más irányokat szolgáltak, mint ő. Rettenetes haldoklás az elfelejtett ember haldoklása: az öreg végigszenvedte ezt is. Akik valaha úgy néztek fel reá, mint a magyar népszínműirodalom egyik óriására, azok vele együtt vénültek meg, talán vele együtt felejtődtek el. A fiatalok pedig kegyetlen és keveset törődnek a múlttal: szegény Lukácsy Sándorról már azt sem igen tudták legutóbb, él-e, hal-e? Neki nem volt érzéke a reklámhoz. Élt szegényen és meghalt szegényen: mit bánják azt az új emberek, ha valaki ügyetlen és nem tudja magát ügyesen igazgatni?

A magyar népszínműirodalom egyik nagysága, Lukácsy Sándor ma meghalt.

Lukácsy Sándor 1835-ben született Aradon, az iskoláit is itt végezte egészen addig, míg életének csendes folyását meg nem zavarta az 1948-iki szabadságharc. Ezután, mivel szülei teljesen elszegényedtek, színésznek állt. És csakhamar tekintélyes helyet vívott ki magának a vidéki színpadokon mint színész és rendező. 1873-ban már a fővárosi István-téri Miklósi színház művezető-rendezője, 1876-ban pedig a Népszínházhoz szerződik ugyanilyen minőségben.

Írói pályája a hatvanas évek elején kezdődik, amikor majd minden évben három-négy darabja kerül színre. Ezek közül volt olyan színműve is, amely országos szinten nagy sikert aratott, mint például a „Zsidó honvéd” és a „Veres haju”. Különböző sikerrel írta meg azután *A csirkefogó*, *A pók*, *Zsundár*, *Kósza Jutka*, *Isten keze*, *Az asszony verve* jó című népszínműveket, *Székely Katalin*, *Titkos csók*, *Tél* és *Tavaszi és Libapásztor* című operett szövegeket és 100 év címen a magyar színészet száz éves megünneplésére előadott korrajzot.

Utolsó éveiben az „Othon” körnek volt az intézője, itt hivatalos teendőit nagy buzgalommal végezte mindaddig, míg régi vesébaja újra elő nem vette és a kórházba nem kellett mennie, ahol azután elérte a halál.

Lukácsy teteme estig a Rókus halottaskamrájában fog feküdni, amikor majd az entreprise kiviszi a kerepesi temetőbe, ahol holnap délután négy órakor lesz a gyászszertartás.

Wekerle Bécsben.

A politika eseményei.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 11

A kiegyezés, a horvát kérdés, Wekerle bécsi utazása, Bánffy és Apponyi harca: ekörül forog a politikai világ. Valami lapangó láz jellemzi a helyzetet: Ki tudja, mikor tör ki valami akut baj?

Távirati értesülésünk:

Wekerle Bécsben.

Wekerle Sándor miniszterelnök Bécsben járt tegnap. Ő felsége délelőtt 11 órakor kihallgatáson fogadta a magyar miniszterelnököt s a kihallgatás egy órán túl terjedt. A miniszterelnök az összes folyóügyekről tett jelentést a felségnek; közben előterjesztette javaslatait a horvát osztályfőnökök kinevezésére vonatkozólag. E kinevezéseket már legközelebb közzé teszik a hivatalos lapban. Referált a miniszterelnök a szerb egyházi kongresszus egybehívásáról, az oda kinevezendő királyi biztosról s nem mellőzte a kinevezendő patriárka személyére vonatkozó előterjesztést sem. A felség rendre elfogadta a miniszterelnök javaslatait és örömmel értesült arról, hogy a kiegyezés elfogadása és gyors letárgyalása biztosítva van. A miniszterelnök délután 5 órakor hazautazott.

Wekerle Sándor miniszterelnök bécsi utjáról a felhivatalos tudósítás ekként számol be:

Bécsből jelentik: Ő felsége ma délelőtt 11 órakor Schönbrunnban egy óráson kívül kihallgatáson fogadta Wekerle dr. miniszterelnököt, aki legutóbb szeptember közepe táján jelent meg a felség előtt audiencián. A miniszterelnök a mai alkalommal a magyarországi politikai helyzet egész komplexumáról tett jelentést és javaslatait az uralkodó elé terjesztette. Délután 5 órakor a miniszterelnök visszautazott Budapestre.

Apponyi Bánffy ellen.

Bánffy Dezső bárónak az erdélyrészi ev. ref. egyházkerület közgyűlésén Apponyit és a kormányt támadó megnyitó beszédéről egy hírlapíró előtt Apponyi Albert gróf vallás és közoktatásügyi miniszter így nyilatkozott:

— Bánffy báró főgondnoknak konkrét

vádja *alaptalan és alaptalan az egész támadás is.* A szerzetesrendű tanítók és tanítónők által vezetett népiskolák épügy állanak az állam felügyelete alatt, mint a világi tanítók és tanítónők. Kár tehát a törvényben jogosulatlan előnyöket keresni, amelyek nem léteznek. Így csak hátrányokról és előnyökről lehet beszélni. Az a tény, hogy a szerzetesrendű tanítók és tanítónőknél helyzetük természeténél fogva némi különleges intézkedés történt, ép oly kevésbé képezheti a jogegyenlőség elvének megsértését, amint hasonlóképpen az általános intézkedésektől sokban eltérő az a szabályozás, amelyet a szerzetesrendű középiskolák nyertek. Kijelenti végül, hogy aki a protestánsok figyelmét ilyen állításokra hívja fel, fel akarja a protestáns közvéleményt izgatni, anélkül, hogy arra alkalmas anyagot találjon.

Az ősz kurucok.

A képviselőház folyosóján élénk beszélgetés folyt ma a függetlenségi párt esti értekezletéről, a kvótáról és a kiegyezésről.

Szapannos István, Kecskemét ősz képviselője kijelentette, hogy el kell tekinteni a személyes momentumoktól. Kossuth Ferenc neve nimbuszának is hasznára lesz, ha a párt konzekvens marad és *nem szavazza meg a felemelt kvótát.*

Ugyanezen véleményen volt Gaál András és Farkasházy Zsigmond is.

Thaly Kálmán hangsúlyozta, hogy 29 évig nem szavazta meg a rendes kvótát sem, a harmincadik esztendőben tehát *nem mocskolja be politikai multját* azzal, hogy a magasabb kvótát most meg szavazza.

A horvát bán Budapesten.

Rakodczay Sándor horvát bán délelőtt megjelent a képviselőházban Sumánovics voltbán helyettes, osztályfőnök társaságában és előbb Josipovics horvát miniszterrel, majd ennek jelenlétében Wekerle miniszterelnökkel hosszasan tanácskozott. Hír szerint személyi kombinációkról volt szó. A miniszterelnök vasárnapi kihallgatásának eredményeként közölte a bánal, hogy a király a követendő kormányzati politikához általában hozzájárult.

A horvát koalícióhoz tartozó képviselők megvannak róla győződve, hogy a bán kormányalakító kísérlete nem fog sikerülni.

Barabás Béla beszámolója.

Barabás Béla dr., az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt alelnöke vasárnap délelőtt tartotta beszámolóját Nagykőrösön. Barabás Béla a városháza erkélyéről beszélt a több ezer főnyi néphez a politikai helyzetről, nyilatkozott a kiegyezésről, a kvótáról, az önálló jegybankról, a katonai kérdésről, a kilépésekről és a horvát viszályról is.

Barabás a kiegyezés anyagi áldozatainak kapesán áttért az adóreformra, amelyet összehasonlítva a régivel, méltányosabbnak, arányosabbnak tart az eddigi állapotnál. A kvótaemelést ellenértékét a kiegyezés egyik anyagi és erkölcsi előnyeinek kívül, abban találja meg, hogy az ország 1917-ben felszabadul s többé mi sem áll utjában annak, hogy a függetlenségi párt az önálló vámterületet megcsinálja. Azonban mégis maradt valamije a nemzetnek a jelenlegi körülmények között is, amivel önállóan és szabadon ren-

delkezhethet. Ez a magyar jegybank dolga. A függetlenségi párt azon az állásponton van, hogy a közös jegybank szabadalmát nem szabad meghosszabbítani, hanem 1911-re fel kell állítani a magyar nemzeti jegybankot. Igaz, hogy akadnak olyan politikusok is, akik azt hirdetik, hogy ez gazdasági megrázkódtatással fog járni. Még ha igazuk is volna, mint ahogy nincs, a nemzet gazdasági függetlenségének ezt a hatalmas szervét meg kell szereznünk, mert önálló bank nélkül nem képzelhető el önálló gazdasági élet. A kiegyezés gáncsolóinak azt feleli Barabás, hogy könnyebb bírálni, mint alkotni. O, aki egész életében az ellenzék oldalán küzdött, most látja csak, hogy milyen különbség van a jelszavak és cselekedetek közt.

A nagygyűlés után lakoma volt Nagykőrös város szállójában, amelyen a város egész előkelősége, köztük számos hölgy is megjelent. Több felköszöntőben ünnepelték Barabás Bélát és jelenlevő nejét.

A városatyajelölések.

A negyedik kerületben.

A kerületek mozgalmái.

— Az Aradi Közlöny tudóstírójától. —

Arad, november 11.

A János vitéz-hez címzett vendéglő felé már félnyolc óra tájban megindult a népvándorlás. Jött Gáj és jöttek a tanyák: termetes, csizmás választópolgárok, kaputosok és az utolsó divat szerint öltözöttek vegyesen. Nagyobb emóció nem igen volt. Jelölni kell, hát jelölni fognak, azután punktum. De mégis csak fura, hogy régen tizenegy jelöltet is beküldött a kerület a közgyűlésbe, most meg csak hetet lehet jelölni. A miniszter — úgy mondják — az adóhátralékok miatt elvett négy jelöltet a kerülettől. Most már hogy lehessen mindenki hivatalos jelölt, mikor csak hét hely van? Az a miniszter is jobban tette volna, ha nem avatkozna bele a negyedik kerület dolgába.

A János vitéz nagyobbik termében pedig gyűlnek a vendégek. A vasutasok külön asztalhoz ülnek. Az asztalnál már minden hely zsúfolásig megtelt, csak egy szék van üresen: azt Müller Károlynak tartogatják. Tenner Alfréd kerületi jegyző erélyesen intézkedik, tesz, vesz, rendez. A hangulat mindinkább izgatott lesz, holott még egyetlen szó sem esett a jelöltekről.

— Halljuk! Halljuk! — türelmetlenkednek sokan.

— Müller Károlyt várjuk! — magyarázzák a többiek.

Végre pont nyolckor megérkezik Müller is. Dörgő éljenzés fogadja, Egy jóképű, kővér bácsi, akin már gyengén, de mutatkoznak az italozás nyomai, elérzékenyülve kiabál:

— A Müllernek igaza van! Én mondom, hogy igaza van!

Végre helyreáll a csend és Mittner József, a kerületi elnök emelkedik szólásra. Üdvözléssel Müller Károlyt és felkéri, hogy intézzon néhány szót a jelenlevőkhöz.

Müller Károly utalt arra a körülményre, hogy a kerület régi, érdemes elnöke, Mittner József ezuttal csak hét jelöltet ajánlhat a polgárságnak, mert az új kerületi beosztás folytán a kerület kevesebb tagot küldhet a bizottságba. A Mittner neve azonban bizonyos arra, hogy a hét jelölt helyére elsősorban olyan embereket

fognak ajánlani, akik mindenben szem előtt fogják tartani a polgárok érdekeit. Az ajánlatok között lesznek a törvényhatóság régi, munkás tagjai is.

— Akik a pótadót csinálták! — kiált közbe valaki. Miért szavazták meg?

— Nem úgy van az, — magyarázza Müller. Ha valaki adósságot csinál, azt fizetni kell. Én se szavazom meg szívesen, ha a magam adósságát fizetnem kell, mégis muszáj fizetni. Én is megszavaztam a pótadót, pedig nekem se esik jól, ha fizetnem kell.

— Éljen! Ez a helyes beszéd! — kiabálja közbe a tanyák egyik embere.

— Így van a dolog, — magyarázza tovább Müller, kitűnően eltalálva a hangot, amelyen a tanyaiakkal beszélni kell. Hát most már tessék elhinni, hogy a pótadóról nem mi tehetünk. Azok a jelöltek, akiket Mittner József ajánlani fog, mind olyan emberek, akikre rábízhatjuk a kerület dolgát. Mielőtt azonban tovább mennék, a kerület érdemes elnökét, aki itt lett fiatalból öszülő ember és akit mindenki szeret és tisztel, én ajánlom hivatalos jelöltnek. (Dörgő, hosszantartó éljenzés.) Mittner Józsefet tehát hivatalos jelöltnek mondom ki és kérem a jelenlevőket, hogy a kölcsönös megértés és szeretet alapján, egyedül a város érdekeit nézve, ejtsék meg a jelölést.

Az éljenzéssel fogadott beszéd után Mittner József állott fel. Megköszönte a polgárság bizalmát és megkezdte a jelöltek ajánlását.

— Ajánlom mindenekelőtt Issekutz László doktort.

— Nem kell doktor! — süvít közbe valaki, de az éljenek között elvész a hangja.

— Ajánlom továbbá Walder Gyulát . . .

Óriási zaj kerekedik. Éljenzés és ellentmondás vegyesen.

— Halljuk Müller Károlyt! — kiabálja egy kővéres ur.

Az éljenzés végre is lebirja az elégedetlenek hangját. Szathmáry János jelölésénél azonban ismét megismétlődik a jelenet.

— Éljen Tumó Lajos! — kiáltják sokan. Tumó azonban maga is mosolyogva csendesítette a zajongókat s Mittner a közhangulat megnyilatkozásához mértén Szathmáryt is hivatalos jelöltnek mondotta ki.

— Ajánlom ezután hivatalos jelöltül Szudy Elemér lapszerkesztőt, — folytatta Mittner.

Az ajánlást percekig tartó taps és éljenzés fogadta, amely mindaddig el sem űlt, amíg Szudy egy szökre állva meg nem köszönte a bizalom gyönyörű megnyilatkozásaként rendezett ovációt. Mikor végre elfűt a zaj és Mittner Tenner Lajost ajánlotta a jelölő gyűlésnek, megújult a taps és az éljenzés. Mittner, Szudy és Tenner volt az a három jelölt, aki ellen egyetlen hang sem emelkedett. Annál fokozottabb mértékben tört ki a zaj, amikor a Rámer István jelölésére került a sor.

— Sokat bicságot! Nem kell! — harsogták az elégedetlenek. Éljen D. Szabó! Éljen Nécsin! Éljen Hunyady!

— Halljuk Szudyt! Halljuk! — kiáltott közbe valaki.

A következő pillanatban már mindenki Szudyt akarta hallgatni. Szudy engedett a kívánságnak és éljenzésektől megszakított rövid, de talpraesett beszédben rövid programot adott jövőendő működéséről. A beszédet tomboló tesszészaj követte s alig lehetett visszatérni a tulajdonképeni tárgyra, Rámer jelölésére.

Végeredményképen azonban a többség mégis Rámer mellett nyilatkozott meg, ami nagyon elkeserítette a gáji rendőrkapitány eljenzőt. Óriási zaj kerekedett, amelyben Mittner hiába akart szóhoz jutni. Tulharsogták.

Szenvedélyes kiáltások és a levegőben hadonázó kezek jelezték, hogy a hangulat igen szép fokra emelkedett. Mikor azonban a vihar tetőpontra hágott, egyszerre különös dolog történt. A terem ajtajában állók rázendítettek a Kosuth nótára. És a következő pillanatban elfűt a szenvedély hangja, a teremben levők felállottak és egy szívvel, egy lélekkel énekelték a dalt, amelynek akkordjai diadalmasan áradtak ki az enyhe őszi éjszakába . . .

A negyedik kerület hivatalos jelöltjei eszerint a következők lettek:

Mittner József,
Issekutz László dr.,
Walder Gyula,
Szudy Elemér,
Szathmáry János,
Tenner Lajos,
Rámer István.

A jelölő gyűlés Müller Károly és Mittner József éltetésével ért véget.

Sugár Jenő dr. ügyvéd a városi tanácshoz ma kérvényt nyújtott be, amelyben az első kerület számára két szavazatszedő küldöttség felállítását kéri. A kérvény indokolása az, hogy a kerületnek 1298 választópolgára van s mivel a választás d. e. 9-től d. u. 4 ig tart, ha óránként maximum 80 ember képes leszavazni, egy szavazatszedő küldöttség esetén csak 5—600 ember járulhatna a választási urnák elé. A törvény is előírja egyébként, hogy 600nál több választóval bíró kerületben két szavazatszedő küldöttség állíttassék fel.

A kérvény holnap reggel ki lesz függesztve és a szerdai közgyűlés tárgysorozatának egyik pontját fogja képezni.

A második kerület 25 ös bizottsága a következő meghívást teszi közzé:

Aradváros második kerületének polgárai felkéretnek, hogy kedden, 12-én este 8 órakor Nagy János vendéglőjében, a Mikas és Középutcák szegletén tartandó értekezleten minél nagyobb számban megjelenjenek, hogy a város törvényhatóságába küldendő jelöltek megválasztása érdekében való teendőket megbeszéljék.

Polgártársaink, ott legyetek minél többen.

A 25 ös bizottság nevében

Magyary Ferenc,
elnök.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Kedd: Az ördög, vígjáték. Hegedüs Gyula vendégfőléptével. (Bérlet A.)
Szerda: A látom, dráma. (Bérlet B.)
Csütörtök: A város, színmű. Bemutató előadás. (Bérlet C.)
Péntek: Aida, opera. Korányi Frida vendégfőléptével. Bemutató előadás. (Bérlet A.)
Szombat: Aida, opera. Korányi Frida vendégfőléptével. (Bérlet B.)
Vasárnap: Aida, opera. Korányi Frida vendégfőléptével. (Bérlet C.)

A „Filharmónia“ első hangversenye.

Arad, november 11.

Polyhymnia ismét megújította kiapadhatatlan dalforrásait. Apró, finom erecskékből széles folyamra dagadva hömpölyögnek az orkesztrális zene hatalmas hullámai, partatlan medrűkből szerte eláradnak a lelkekbe, hogy érzéstartalommal töltsék meg az embernek azt a legtitkosabb, legszubjektív magánvilágát, amelyhez már csak a hang képes hozzá férközni.

És a vásári éjlet diszsonanciáiban eltikkadt dalszomjas lelkek mohón isszák fel a megváltó harmóniát . . .

Városunk zenekulturájának vezető testülete, a „Filharmónia“ egyesület — a társadalmi köznevelődés minden igaz barátjának őszinte öröme — egy év előtt újult erővel fogott hozzá a nagystílusú orkesztrális zene műveléséhez s ezzel ismét felvette a művészi zene népszerűsítésének elejtett fonálát. Az efellett való örömnök csak meghatározott a tegnapi hangversenyen, amidőn derék filharmónikusainkat házi ezredünk zenekarával a polifonias zene kultuszában egyesülve, egy év sikerei után nemcsak számbeli, de erkölcsi erőben is meggyarapodva, a második év küszöbén üdvözölhettük.

Négy estére előirányzott idei évad programjuk a „Filharmónia“ régi fényes korszakát juttatja eszünkbe s azt hiszem, nem csalódnak, amikor a körükben uralkodó lelkesedéstől és tettvágyból, valamint kitűnő karmesterüknek, Zellner Sándornak több mint gondos, önfeláldozó vezetéséből zenei kulturegyesületünk renaissance-ára merünk következtetni.

A kifogástalan hangverseny-ökonomiával összeállított műsort Wagner-rel kezdték, jelezve ezzel korunk zenéjének vezérirányát. „Lohengrin“ III. felvonásának igazi wagneri orkitektúrájú előjátékát széles körvonalakban, drámai erővel adták elő.

Azután következett a hangverseny szenzáció-számba menő ujdonsága, Vándor-Weiner Leó Magyar Szerenád-ja, melyet a műsorkezdés és vég elkerülésével a műsor gerincévé tettek. Igen helyesen, mert akkor a hallgatóság figyelme és percipiáló képessége a legteljesebb. Ugy a zenemű, mint szerzője kiváló kvalitásainak tartozunk azzal, hogy velük részletesebben foglalkozunk.

A magyarság, mely évszázadokon át képes volt a nyugati kultúra elemeit asszimilálni, nemzeti karakterének veszélyeztetése nélkül, már régóta várja azt a zenei lángelmét, aki sajátos dallambeli és ritmikai jelleggel bíró fajzenénket eredményesen betudja kapcsolni a kulturnemzetek zeneművészetének egyetemébe. Ez a feladat, bár temérdek ambíciót és jóra való tudást emésztett már fel, nagy részt még ma is megoldásra vár; jelölül őseredetű nemzeti sajátosságainknak s a magyarság faji befejezettségének. Az ez irányú kísérletekben zeneszerzőink legtöbbje Wagner ifjú Tanhäuser-jének bizonyult, aki nem tud szabadulni a bayreuthi Vénusz-barlang varázslata alól s többnyire rabjává esik a wagneri frazeologia csábtáncának.

Erkel Ferenc volt az első, aki megtudott birkózni a sisyphos-i munkával, aki a sokszólamuságot s zenekari szint megtudta tölteni tematikus tartalommal s ez mégis erősen magyar zene maradt.

A magyar műzene dicső atyamesterének — úgy látszik — most méltó utódja s az ő örökének komoly várományosa támadt Vándor-Weiner Leó-ban.

A kiváló tehetségű zeneszerző, ki jelenleg a Népszínház Vigopera korrepetitora, még egészen fiatal ember. Aféle zenei Benjámín, aki alig néhány év előtt került ki az iskola padjaiból. Mesterének, zeneakadémiánk hírneves Koessler Jánosának ajánlott s a Lipótvárosi Kaszinó Erkel díjával kitüntetett Magyar Szerenádját múlt év október havában mutatták be először az Operában megtartott u. n. zeneszerzési estélyen. Rövid időre rá a budapesti filharmónikusok siettek graduálni a kitűnő szerzőményt, ma pedig már a külföldi legelőkelőbb zenei fórumok sorba habilitálják.

Ez a négyteteles Szerenád messze kimagasló a magyar műzene közepes átlagterméséből. Szimfonikus felépítésében, a mindvégig magyaros dallamszövevényben, sőt még a hang-

szerezésben is imponálóan biztos, egyéni erő nyilatkozik meg. A szerző nem zenemintákból másol. Wagner-ek egyedül azt a híres mondatát véve át, hogy: „csak kétféle zene van; jó zene és rossz zene“, — semmiféle programot nem ad Hadd szóljon a zene magamagáért.

Csak szemelgetünk a mű szépségei között amidőn az első tétele bevezető enyező fuvola-duette, a második tétel pajkosan szökdecselő menüette-szerű motivumára, majd az opadó klarinet-szólóval kezdődő s később élénkülő andante-ra s végül az utolsó tételnek prosto ig fokozódó tüzes táncritmikájú témájára emlékeztetünk. Mindezt a filharmónikusok a műhöz méltó figyelemmel dolgozták ki.

Külön is ki kell emelnünk a háromnegyed ütemű második tételt, mely újabb érdekes bizonyítéka annak, hogy a páratlan ütönmem is megfér a magyar jelleggel. De általában az egész mű fényes jogcímet kölcsönöz szerzőjének arra, hogy tölte várjuk a magyar műzene előbbrevitelét, a zenében kifejezett magyar gondolatnak és érzésnek a hagyományoszesítés formaszépséggel való összhangosítását.

A műsor harmadik pontja négy hangulatos zenei genre képet foglalt magában. A közkedvelt Paderewski Menuettet igazi hajporos rokokográciával, Hartmann bölcösodalát lágyan, silszerűen játszották. A modern zeneirodalmat még Sibelius Valse Triste című szerzeménye képviselte, mely tulajdonképpen Jaraafelt „Kuolema“ (A halál) nevezetű drámája egyik jelenetének ramek zenei aláfestése. Ugy ennek, mint az utána következő ónémetalföldi hála-ima gondos, szabatos előadása nagy hatást keltett.

Végül a Mendelssohn-féle „Ruy Blas“ uvertur (és nem: „nyitány“!) hatalmas akcentusaival fejezték be a hangversenyt, melynek minden száma után a szépszámu közönség megújuló, lelkes tapsokkal ünnepelte a filharmónikusoknak immár a „gyöngéd nem“-mel is megerősített zenekarát és kitűnő karmesterét.

Prohászka László dr.

Hegedüs Gyula vendégjátéka.

Francia bohózatban klasszikus alakítást produkálni, első hallásra lehetetlennek tetszik. Hegedüs Gyulát bohózatban látni, valóságos klasszicitás a francia bohózatban is. Hegedüs Gyula művészetét jellemezni annyira felesleges, kritikát írni róla olyan nagyképművészet, amire Hegedüs vállalkozni, merészség számba megy. Hegedüst csak csodálni lehet, minden szava, minden mozdulata oda rögződik emlékezetünkbe s ha a színművészetben tökéletesről akarunk megemlékezni, előszedjük a Hegedüsről nyert impressziót és azt mondjuk ez a: — tökéleteség. Ezekkel az impressziókkal távozott ma este a közönség, látva Hegedüst, a színművészet mesterét. A Zsába című francia bohózat Marcineljében halálra kacagtatta a publikumot. Ez a kritika Hegedüs ma esti játékáról. A legszeptikusabb színházlátogatót is a nevelőgörcs veszedelme környékezte. Ezt a páratlan hatást Hegedüs nagy művészetének legfőbb erejét a természetesség szüli, a természetesség, mely ott van minden mozdulatában, minden szavában, a keresetlenség, párosulva a legtökéletesebb; művészettel, Hegedüs páratlan sikerének természetes következménye.

Hegedüs első vendégjátéka különben is a legjobb műlőben folyt le. A Zsába ismert, kitűnő előadásban került színre. Szendrey pompás Barisardját már méltattuk. Ez egyik legjobb alakítása, melylyel mindig kiváló sikert ér el. Kifogástalan játékát szüntelen kacagás kíséri, a mai előadás sikeréből is nagy rész illeti meg Szendreyt, Novák Irén szeniális Marcinellet

ma is több ízben megtapsolták. Sokat mu'atott a közönség Benkőné, Várnay, Körössy Jucin és Ujj Kálmánon, akik jókedvű játékkal az est sikerét emelték. H. G.

* A város. A Szendrey féle színmű pályázaton a zsuri által első helyen ajánlott három felvonásos színmű, A város került csütörtökön bemutatásra az aradi színpadon. A kitűnően megrajzolt jellemek, a hatásos bonyodalmak általában a darab helyes felépítése talantumos szerzőt sejtetnek. Az érdeklődés a csütörtöki eredeti bemutató iránt nagy és komoly.

Aradi festőművész sikere. Balla Frigyes, az ismert nevű aradi festőművész megfestette a kisjenő-erdőhegyi kaszinó számára Králitz Gyula kir. tanácsos, a kisjenői kaszinó volt igazgatójának arcképét. A portré pompásan sikerült. Az arc a megszólalásig hű és általában, művészi kivitel tekintetében, a legnagyobb és legkényesebb igényeket is kielégíti, miáltal a festőművész a kisjenői kaszinó teljes megelégedését kiérdemelte. A kaszinó elismerését meleg hangu, dicéző levélben költötte a festőművészhez. A levelet Kokas József igazgató, József főherceg uradalmi jószágigazgatója és Siskák Gyula titkár irták alá.

* Hegedüs vendégszereplései. A Vigszínház illusztris művésze, Hegedüs Gyula, most megkezdett vendégszerepléseit a jövő héten folytatja. Holnap Halmi Ferenc szellemes vigjátékában, Az ördögben lép fel, ugyanabban vendégszerepel a jövő héten ismét, amikor a B. bérlőknek tüzik ki Az ördögöt.

* Az Aida bemutatója. Nővezetes napja lesz pénteken Arad színházi életének. Verdi hatalmas alkotása, az Aida nagy opera akkor kerül bemutatásra az aradi színpadon. Nehéz, nagy munka, jelentős anyagi áldozat és sok ambíció előzi meg ezt az opera-premiert. De a pompásan folyó próbák, a mesés díszletek és gazdag ruhák végre is egy nagy, kiemelkedő sikert készítenek elő. A pénteki előadás az orkeszterben, az aradi Filharmóniai társulat több tagja szíveségből közre fog működni s ezzel együtt negyvenhat zenész foglal helyet az orkeszterben, ami olyan nagyszabású estét jelent, amely páratlanul áll a vidéki operai előadások között. Amnerisz szerepét Fodorné helyett, a kolozsvári nemzeti színháznak országos nevű operanékesnője, Korányi Frida fogja énekelni. A helyárok harminc százalékkal lesznek felemelve.

Öngyilkos aradi diák.

A szerelem halottja.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Ma este hét órakor a Kossuth-utca 52-ik számú ház lakóit egy revolverlövés zaja csődítette össze. A lövés egy alig tizenöt éves gyerekmber életét oltotta ki. Az öngyilkos Darvas Imre, az aradi felső kereskedelmi iskola első osztályának tanulója. Szerelmi bánatában emelte maga ellen a gyilkos szerszámot.

Délután öt órakor özv. Darvas Jánosné azzal vált el fiától, hogy tanuljanak. A három fiút a legidősebbre, Imrere bízta. A fiúk szót fogadtak anyjuknak és tanulni is kezdtek. Imre néhány perc múlva azzal az ürügyvel, hogy ha hárman vannak együtt, nem tud tanulni, átment a másik szobába. A következő percben egy revolverlövés riasztotta fel őket a tanulásból. A fiúk annyira meglepedtek, hogy nem mertek bemenni a másik szobába, hanem kiszaladtak az udvarra. Az ott lévő Grunda László nevű fiatalember eközben berohant a szobába, ahol rémitő látvány tárult szeméi elé. Darvas Imre a pamlagon feküdt nagy vértócsa közepén. Kezében szorongatta a még mindig füstölő revolvert. A szerencsétlen fiú félig eszméletlen állapotban egy leánynevet sutogott:

— Szeretem . . . mondta többször nyöszörögve.

Néhány perc múlva azonban *kiszzenvedett*. Őccsei, akik később mégis bemerészkedtek a szobába, sirva borultak bátyjuk holttestére. Nevének szótligatták, de hiába, Darvas Imre már halott volt.

Grumáz azonnal értesítette az öngyilkosságról a rendőrséget és a mentőket. A rendőrség részéről Török Lajos ügyeletes tiszt és Hecht Arnold orvos jelentek meg a helyszínen, de sem az orvosnak, sem a mentőknek dolguk már nem akadt.

A fiu édes anyját a szomorú hír hívdői a főtéren találták meg. Az anya fájdalomában hangosan zokogni kezdett, ottora pedig, amikor a fia holttestét meglátta, elájult.

Darvas Imre, mint tanárai mondják, szorgalmas tanuló volt. Soha semmiféle panasz nem volt ellene.

A szerencsétlen fiu sötét tervéről senki előtt sem nyilatkozott. Valószínű, hogy már régebben készült az öngyilkosságra, de tettének végrehajtására csak ma vett bátorságot. Holttestét nem boncolják fel. Temetése, amelyen résztvesznek diáktársai is, holnap lesz.

Kisasszony feleség.

Kifosztott háztulajdonosnő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, november 11.

Veszedelemes gonosztevő került ma a fővárosi rendőrség kezébe. Gál Lipót az illető, aki a hatodik kerületi takaré- és hitelegylet mint szövetkezet könyvelője volt. A szélnápos többekkel szövetkezve, egy úri leány tékozló hajlamait rava-szul kihasználta s alig háromnegyed év alatt teljesen *kiforgatta a vagyonából*. A szerencsétlen leánynak még februárban százhuszezer korona vagyona volt s ma koldusszegény, betevő falatja sincs. Az áldozat Polgár Karola. Az apja Gömörben előkelő földbirtokos s az árvaszék elnöke volt. Az apa elhalt s a család elszegényedett. Polgár Karolát és a nővérét egyik nagynénjük magához vette. A nagynéninek a Dob utca 21. szám alatt 284 ezer koronát érő háza volt. A két leányt neveltette, halála után pedig egyenlő részben rájuk hagyta a házat. Így Polgár Karola felerészben tulajdonosa lett a háznak. A félrész 120 ezer koronát képviselt és házbérből 7500 koronát jövedelmezett évente. Az örökhatyó nagynéni kikötötte, hogy Polgár Karola a ház fölött csak férjhez menetele után rendelkezhet. Addig a házrész sem meg nem terhelhető, sem el nem adható.

Polgár Karola tékozló természetű nő volt, s a házbérből nem fődözte kiadásait. Hamarosan pénzzavarokkal küzdött. Ennek híre futott és a háztulajdonosnőt egyszeriben körülvette az ügynökök és pénzkölcsönközvetítők éhes raja. A pénzszerzés azonban a hagyatéki kikötés miatt nem sikerült. Senki sem volt hajlandó pénzt adni. Lakott a házban egy *Hagy mási* Jenő nevű ügynök, aki azzal az ajánlattal állott elő, hogy Polgár Karola vásároljon egy férjet. Nem szükséges vele együtt élni. Megkötik a házasságot, azután nyomban megindítják a válópórt. Hagymási szerzett is egy férjet *Máhr* Ignác Ferenc, vasügynök személyében.

Az ügynök hajlandó volt 4500 koronáért a leány férje lenni. Polgár Karola megegyezett a legénynyel. Elmentek az anyakönyvvezetőhöz, ott megkötötték a házasságot. Polgár Karola kifizette a férjét, aki az anyakönyvvezetőtől eltávozott és soha többé nem került össze Polgár Karolával. A leány most asszony volt már és szabadon rendelkezett a vagyonával. Polgár Karolának első dolga volt ékszereket

vásárolni. *Hagymási* Jenő elvezette a leányt *Feleki Testvérek* férfiszabó céghez a Gyár utca 10. száma alá. Itt bemutatta *Gál* Lipót könyvelőt a leánynak.

— Ez az ur igen olcsó áron tud ékszereket szerezni.

Gálnál volt is briliánsokkal ékített gyöngy nyakék, rubin és briliáns gyűrű, melyeket Polgár Karola nyomban megvásárolt 5000 koronáért, több váltót adva át értük. Két-három nap múlva újra előállt Gál s ékszereket hozott. Egy briliáns fülbevalót ajánlott 3000 koronáért. A következő nap ezüstnömüt s egyéb ékszereket hozott, amelyeket a szerencsétlen nő 5400 koronáért vásárolt meg s a vételárról váltókat adott. Közben tőzsdéügyletekbe is beugratták az asszonyt. *Hagymási* Jenő közvetítése mellett Gál Lipót és *Feleki* Mór Polgár Karola megbízásából 50—50 drb. magyar jelzalog nyerevénykötvényre kötöttek határidő üzletet. Ebből a háztulajdonosnőnek 2200 korona veszteség differenciája támadt, amiről szintén váltót kértek. A váltók közeledtek a lejáráthoz és most már Gálék arra vállalkoztak, hogy konvertálják az adósságot. Szereznek harmincezer korona kölcsönt, amiből nyolcezer koronát készpénzben kap meg Polgár Karola, az összeg többi részéből kiegyenlítik a váltótartozásokat. Polgár Karola hajlandó volt ebbe belemenni. Ekkor egy üres iv papírt tettek eléje, hogy írja alá.

— Erre az ivre írjuk fel a váltók jegyzékét, mert szükség van erre a kölcsönnél.

A háztulajdonosnő aláírta az üres ivre a nevét, azután vidékre utazott. Amikor visszatért, gondolkodóba esett s a vásárolt ékszereket megbecsültette. Most derült ki, hogy az ékszerek, amelyeket 14 ezer 300 koronáért vásárolt, legmagasabb bolti áron is csak 400 koronát érnek. Ezek után megszűnt az asszony bizalma is. Mindenáron szabadulni akart a társaságtól. Visszavonta a harmincezer koronás kölcsönre adott megbízást és visszakérte az aláírt ívet is. Ezt azonban nem tudták átadni. Azt mondták, hogy a papírost összetépték. Ekkor Polgár Karola *Grósz* László ügynökkel lépett összeköttetésbe, hogy az szerzen neki hat ezer korona kölcsönt, amiből ki akarta fizetni Gáléknek az ékszerek valódi értékét, a 400 koronát. A nő már-már annyira bizalmatlan volt, hogy a pénzkölcsön üzletet csak ügyvéd előtt volt hajlandó lebonyolítani. *Dési* Géza dr. ügyvéd nézett a dolog után s az asszony legnagyobb megdöbbenésére közölte, hogy a ház harmincezer koronára be van kebelezve.

Kiderült, hogy Gálék az asszony által aláírt üres ivre betáblázási engedélyt szerkesztettek s annak rendje és módja szerint Gál a rokona, özvegy *Tonk* Miksáné esernyőgyáros nevében 30 ezer koronával megterhelte a házat. Az ügyvéd nyomban közbelépett, Gál megijedt és hosszas tárgyalások után töröltette a betáblázást. De ugyanekkor a behálózott asszonyt rávette arra, hogy bizza meg öt-tízezer korona kölcsön szerzésével. Gál most tízezer koronát betáblázott a házra. Háromezerkétszáz koronát készpénzben átadott Polgár Karolának, a többi visszatartotta azzal, hogy az ékszerek árát téríti meg belőle. Az ékszerek áráról adott váltókat azonban nem kapta vissza Polgár Karola, hanem betáblázták a házra: a 10 ezer koronás kölcsönt, 5100 korona váltótartozást, 1100 korona tőzsdedifferenciát. Később Gál még 900 korona kölcsönt szerzett Polgár Karolának. Ezt a kölcsönt peresítette, majd végrehajtást vezetett Polgár Karola házára s az árverést november 2-án megtartották. A 117 ezer koronát érő házrész 55,000 koro-

náért vették meg. Az egész összeget a perköltségek, betáblázási költségek emésztették fel. A szerencsétlen asszony egy fillért sem kapott.

A vagyonából kiforgatott nő most *Déry* Géza ügyvédhez fordult, aki megtette a feljelentést Gál ellen. *Egry* Péter Pál ma beidőzte Gál Lipótot és kihallgatása után *letartóztatta*. Gál kijelentette, hogy ezek után, ha kiszabadul, *öngyilkos* lesz, Gálné pedig nagy jeleneteket csapott s azzal fenyegetőzött, hogy *kiirtja az egész családot*, ha a férjét nem eresztik szabadon.

Persze ez a fenyegetés nem használt, Gált nem helyezték szabadlábra.

A választás alakjaiból.

V. A méz-ember.

Arad, november 11.

A méz-emberre gyönyörűség ránézni. Állandóan mosolyog, még pedig biztatón és sokatigérő módon. Az ajkáról édesen csöpög a szó s ha véletlenül férfi nem lenne, hihetetlen gyorsasággal beleszeretne mindenki. A méz-ember az a bizonyos megbecsülhetetlen jóbarát, aki szivességgel kel fel és szivességgel tér aludni.

A méz-ember városatyaválasztások idején igen fontos és lényeges alak. Mondjuk, hogy *Pinczurka* Ábrahám fellép jelöltnek, illetve szoros családi körben megbeszéli, hogy ebben a városban egyetlen ember van, aki igazán érdemes a városatyaságra és ez az ember *Pinczurka* Ábrahám. *Pinczurka* ur ezen véleményét tudomására hozza ifju *Pinczurka* urnak is, aki a gimnázium negyedik osztályát tanulmányozza s aki még aznap konstátálja az iskolában, hogy vége a szekundának, mert id. *Pinczurka* Ábrahám a közel jövőben városatya lesz. Olyan neveletlen tanár pedig nincs, aki egy városatya fiát szekundába pónálja.

A fiuk mindezt elmondják odahaza és reáatarják venni az apjukat, hogy legyen városatya. Ezen a réven köztudomású lesz, hogy *Pinczurka* Ábrahám ur fellép. Megtudja ezt a méz-ember is. A méz-ember tehát felteszi a kalapját és elrohan a kávéházba, ahol a szoros családi kör jelöltje higgadtan feketézik. A méz-ember felölti legkéjesebb mosolyát és a nyakába esik *Pinczurka* urnak.

— Ön az! Ön az! — lihegi gyönyörteljesen. Mindig mondtam, hogy a közbizalom önbe eresztette a gyökerét! Mózeszentüccse, szülisztiával fogok szavazni, egyedül magára. Mitakarnak azok a többiek? Kedves *Pinczurka* ur, ön az én emberem. Önben van közigazdasági érzék! Ön tudja, hogy mi kell a népnek. Dolgozni fogok önért! Bár olyan biztosan megütném a főnyereményt, amilyen biztosan én bejövök! Szervusz, nagyságos ur!

Pinczurka ur úgy érzi, hogy megnőtt egy fejjel. Határozott önbizalommal vonul egy hét múlva a jelölő gyűlésre, biztosra számítván, hogy jelölni fogják. Amikor azonban egy jóbarátja a nevét kiáltja, a hátsó sorokból megszólal egy hang:

— Nem kell! Nem kell! Menjén a Frimm intézetbe!

Pinczurka urban megdermed a vér. A méz-ember hangját ismeri fel a tiltakozásban. Látni nem lát semmit, mert a szivarfüst teljesen eltakarja az embereket. A mérges hang pedig tovább folytatja:

— Le vele! Eláll! Többet mondok: egyszerűen kuss neki!

Pinczurka urat tehát nem jelölik. A gyűlés után való napon teljesen letörve sétál az utcán, mikor eléje kerül a méz-ember, aki egyenesen feléje tart és megszólítja:

— Édes *Pinczurka* ur! Drága *Pinczurka* ur! Micsoda botrány! Hallatlan! Kiordítottam a tüdőmet, kértem, könyörgtem, sirtam a maga érdekében és ime: mégse jelölték. Hát mondja: érdemes ebben a

városban a közért dolgozni? De azért én mégis magára szavazok. Szűzlistával.

Pinczurka ur oleinte elbámul, később azonban esendes gutaütést kíván magában a méz-ember számára. Mivel azonban nem tehet egyebet, megköszöni a méz-ember közbizalmát és kimondhatatlan undorral távozik. A méz-ember pedig tovább lejt és a következő utcasarkon elesip egy hivatalos jelöltet. A nyakába borul és kéjes mosolyal mondja:

— No, ugye, hogy jól dolgoztam? Kioridítottam a torkomat, kértem, könyörgtem, sirtam a maga érdekében. De aztán sikerült is! Mindig mondtam én, hogy a közbizalom magába eresztette a gyökerét! Szűz listával fogok magára szavazni! Ez a méz-ember.

A kiegyezés.

Polónyi nem szavazza meg.

Tömeges kilépések előtt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 11.

A függetlenségi párt ma este — amint fővárosi tudósítónk jelenti, — 8 órakor Hoitsy Pál elnöklete alatt a kiegyezés és a kvóta ügyében értekezletet tartott.

Napirend előtt

Hódy Gyula kérdéstintéz a kormányhoz, hogy igaz e a lapok azon híresztelése, mely szerint a kormány titkos megállapodást létesített a bankügyben.

Wekerle miniszterelnök kijelenti, hogy nem történt semmiféle más megállapodás, mint az, amely nyilvánosságra jutott.

Földes Béla előadó részletesen ismerteti és elfogadásra ajánlja a kiegyezési javaslatokat.

Holló Lajos hosszabb beszédben ismerteti álláspontját a kiegyezés kérdésében. A kiegyezést szükségesnek tartja, mert az a válságos helyzet, amelyben az ország van, szükségessé tette, hogy az állam hosszabb időre békében legyen. A kiegyezésnek számos előnye van, különösen az, hogy lehetségessé tette az önálló berendezkedést. Kiemeli az autonóm vámtarifa nagy fontosságát, mert mióta a Habsburg dinasztia Magyarország felett uralodik, először van alkalma az országnak vámjait önállóan megállapítani. A kvóta felemelése kétségkívül óriási megterhelést jelent az országnak gazdasági és politikai szempontból, ellenértéknek tartja azonban azt, hogy a párt mondja ki, hogy az 1910. évre az önálló nemzeti bank felállítását követeli. A következő határozati javaslatot nyújtja be:

Kijelenti a függetlenségi párt, hogy megnyugvással veszi tudomásul, hogy a kormány az önálló jegybank felállítására vonatkozólag az ország szabad rendelkezési jogát a jelenleg közös jegybank javadalmának lejáratú idejére sértetlenül fentartotta. Ez az intézkedés lehetővé teszi, hogy a függetlenségi párt az önálló bank felállítására vonatkozó elveit megvalósíthassa. A bankkérdésnek a kormány közreműködésével való előkészítése céljából parlamenti bizottság kiküldését javasolja; erre vonatkozólag a képviselőházban a párt részéről indítványt fog előterjeszteni.

Polónyi Géza kijelenti, hogy a kiegyezési javaslatokat nem szavazza meg. Készséggel vonhatlan, hogy az ország közvéle-

ménye a kiegyezés mellett van, mert mindenki fél a bizonytalan helyzettől. A párt tagjai megszavazzák a kiegyezést, mert ők biznak a kormányban. Ő is bizik, de tudja, hogy a kormány jobb kiegyezést köthetett volna. Mert mi történhetett volna, ha a kormány a kvótaemeléshöz nem járult volna hozzá?

Egy hang: Talán megbukott volna!

Polónyi Géza: Jó kérem, hát bukott volna meg. Biztosíthatom Önöket, hogy őfelsége egy hét múlva újra a kormány tagjait szemelte volna ki és a kvótát nem kellett volna felemelni. A kvóta felemelése el is esett volna akkor, ha a kiegyezést nem kötik meg, mert Ő felsége garantálta a statuskvót.

Azután még számos hibáját és sérelmét sorolja fel a kiegyezési javaslatnak, végül kijelenti, hogy semmi feltétel alatt sem szavazza meg a jelenlegi kiegyezést. Kevésnek tartja Holló indítványát is a bankkérdésben, mert a kormánynak is állást kell foglalni, hogy akarja-e az önálló jegybankot, vagy nem.

Apponyi Albert gróf hosszabb beszédben Polónyival szemben rámutat arra, hogy a király a statuskvót csak a vám- és kereskedelmi szerződésekre értette, nem pedig a kvótára. Ő egész életét annak szentelte, hogy Magyarország közjogi viszonyát Ausztriával szemben tisztázza, de rájött arra, hogy semmiféle kiegyezést ezt tisztázni nem képes. A kvóta tényleg nagy megterhelés az országra nézve, de a parlament leszavazhatja a kormányt, amely az esetleges leszavazást a legnagyobb nyugalommal fogja fogadni. A bankkérdésben Holló álláspontját helyesli.

Ugron Gábor megszavazza a kiegyezési javaslatokat.

Gaal Gazton bizalommal van a kormány iránt, de választói beleegyezése nélkül nem szavazhatja meg a felemelt kvótát. Ennélfogva lemond mandátumáról és ha választói megtartják, a kvótát örömmel fogja megszavazni.

Farkasházy Zsigmond a kiegyezést megszavazza, de a kvóta felemelését nem. Ha ezzel a pártfegyelmet megsérti, kilép a pártból. A párt névszerinti szavazással úgy a kiegyezési javaslatokat, mint a kvótát elfogadta. A javaslatok ellen szavaztak: Polónyi Géza, Polónyi Dezső, Balogh Mihály, Gaál András, Wesselényi Ferenc báró, Marjay Peter és Endrey Gyula, kiknek kilépése most már előrelátható.

A párt azonkívül határozatilag kimondta, hogy a javaslatok elleni szavazást a pártfegyelem megsértésének tekinti.

HIREK.

A tőzsde áldozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, november 11.

A tőzsdei manipulációknak ismét áldozata van. Egy gabonaügynök a tőzsdepalota egy félreeső helyiségében revolverrel magára lőtt és életveszélyesen megsebesült. Az öngyilkos ügynök előbb jómtudó kereskedő volt, de a börzén ugyszólván egész vagyonát elvesztette és a megszokott jólét és gondtalanság helyett a nyomor réme fenyegette, amely elől a halálban akart menedéket keresni.

Az öngyilkosságot budapesti tudósítónk a következőket jelenti:

Mester Gyula, újvidéki születésű, 40 éves gabonaügynök ma délután 12 órakor a tőzsde-

palota egy félreeső helyiségében öngyilkosságot követett el: revolverrel mellbe lőtte magát. Egy szolga találta meg a szerencsétlen embert, aki eszméletlen állapotban hevert a földön. A szolga gyorsan mentőkért telefonált. Mire a mentők megérkeztek, már nagyszámu tőzsdelátogató csődült össze és riadtan nézte az öntudatlan állapotban is revolverét szorongató ügynököt. A mentők Mester Gyulát súlyos sebével a Rókus-kórházba szállították.

Az öngyilkos gabonaügynök zsebében levelet találtak, amelyben tettéért bocsánatot kér, de — írja — nem tehetett másként. Fiát a rokonok párfogásába ajánlja.

Mesternek néhány évvel ezelőtt jövedelmező üzlete volt, de vagyonát börzel manipulációk folytán elvesztette és az ügynökösödésből nem volt képes családját eltartani. Anyagi zavarai miatt családjával is meghasonlott és ezek felett való elkeseredésében követte el tettét.

Mester Gyula életben maradásához kevés reményt fűznek.

— A Széchenyi-Wanderbilt-nász. Londonból jelentik: A jövő hónapban lesz az amerikai Newportban Széchenyi László gróf és Vanderbilt Gladys esküvője. A vőlegény barátai közül többen mennek át az Océánon az esküvőre, így Eszterházy Pál gróf, az ismert fiatal sportsman, Sigray gróf és mások. A menyasszony vagyona ez idő szerint körülbelül 50 millió korona, amely összeg azonban anyja halála után jelentékenyen növekedni fog.

Newyorkból jelentik: Vanderbilt Gladys házassága elé Széchenyi László gróffal most újabb akadály gördült. Ugyanis Forey, a newyorki érsek nem akarja őket megeskütni, mert a menyasszony protestáns vallású. Az érsek felhívást intézett az amerikai papsághoz, hogy ne adják össze a házasulandókat. A házasságot ennek következtében egyelőre elhalasztják. Ha pedig nem lesz lehetséges Amerikában az egybekelés, a lakodalmat valószínűleg Európában fogják megtartani.

— A karzat működik. Budapesti tudósítónk jelenti: A képviselőház mai ülésén Batthyány Tivadár gróf beszéde alatt egy másodemeleti karzatról kérvényt dobtak le a képviselők közé. A lehullott papírlapot Sümegi Vilmos vette fel és Darányi Ignác földművelésügyi miniszternek adta át. Darányi, beletekintve a kérvénybe látta, hogy nem az ő hatásköréhez tartozik a dolog és átnyújtotta azt Szerényi József kereskedelemügyi államtitkárnak. A képviselők kíváncsian Szerényi köré sereglettek, de csakhamar csalódottan foglalták el helyeiket. A kérvényt Rohoska József nyomorgó asztalossegéd írta, aki szűkös anyagi helyzetére való tekintettel segílyt kér a kormánytól. Szerényi államtitkár a kérvényt elintézés végett magánál tartotta.

— Borzalmas földrengés. Pétervár-ról táviratozzák: Karatag vidékéről érkezett jelentések szerint ott újabb, borzasztó földrengés pusztított, amely az összes Karatag körül fekvő helységeket elpusztította. A földrengés a Denau fejedelemség területén is óriási pusztítást vitt véghez és ez alkalommal ezerrel több ember életét vesztette.

— A kereskedelmi és iparkamara új másodtitkára. Az aradi kereskedelmi és iparkamara elnöki válaszmánya a kamara régóta üresedésben lévő másodtitkári állására Zima Tivórlapszerkesztőt, az ipartestület eddigi titkárát hívta meg. Zima Tiberban kiváló munkaerőt, alapos képzettségű, higgadt gondolkodású, minden irányban talantumos embert nyert a

kamara. Ipari és kereskedelmi ügyekben való jártasságát bebizonyította eddigi állásában is, ahol az iparosság teljes megelégedésére végezte azt a nagy munkát, amelyet az iparosság érdekei megkívántak. Zima Tibor határozott nyereséget jelent a kamarának is, mert az ő nagy körültekintése, konciliáns modora, mindenkivel szemben tanúsított szolgálatkésztsége, akaratereje és munkabírása csak javára válhatik minden testületnek. Zima Tibort ma bucsúztatta el az ipartestület elöljárósága, sajnálkozását fejezve ki távozásá miatt. Az új másodtitkár már el is foglalta új állását, amelyet bizonyára épp olyan lelkiismeretesen fog betölteni, mint az eddigi. Az ipartestület titkári állására meghirdették a pályázatot.

— **Házasság.** *Sarkadi* Aladár, a Vigszínház művésze e hó 17-ikén lép házasságra Budapesten *Werbner* Olga-val, *Werber* Bernát papirnagykereskedő leányával.

— **Az akasztófa előtt.** *Máramarosszigetről* jelentik: Az itteni törvényszék a halálra ítélt *Husz* Ábrahám perújítás iránt bálott kérvényét elutasította azzal az indokolással, hogy a kérelem nyilván az ítélet végrehajtásának indokolatlan elodázását célozza.

— **A delegáció első ülése.** *Budapesti* tudósítónk jelenti: A delegáció első ülése december 14-én lesz. Akkor fogják tárgyalni a budget provizóriumot. A tulajdonképeni tárgyalások végett azonban csak január 8-án ül össze a delegáció.

— **Öngyilkos főúr.** *Párisból* táviratozzák: Lord Francis William Kilmaire angol per, aki átutazóban időzött itt, neurastheniás rohamban kivette magát az ablakon és holtan terült el.

— **Egy aradi betegsegítő-egyesület főszozlása.** *Az aradi kereskedő ifjak betegsegítő egyesülete* vasárnap délelőtt tartotta főszozló közgyűlését. A nagy multa visszatérítő egyesület, amely kiváló működést fejtett ki az aradi kereskedők és alkalmazottak érdekében, az új munkásbiztosítási törvény értelmében oszlik föl. A vasárnap tartott közgyűlés főképp az egyesület vagyonának főszozlásával foglalkozott. Az alapítványok fölött való rendelkezést meghagyják az alapítóknak, vagy jogutódainak; az egyesületnek ezenfelül levő, 34 000 koronát kitevő vagyona fölött élénk vita támadt. Végül elfogadták az igazgatóság javaslatát, amely szerint a vagyon a munkásbiztosító törvény végrehajtási utasítása szerint fog kezelni az egyesületnek a munkásbiztosító pénztárba lépett tagjai javára. Az összeget a kerületi munkásbiztosító pénztár fogja kezelni s annak kamatai fölött kereskedő főnökök és alkalmazottakból álló bizottság fog határozni s abból a főszozló egyesület tagjai táppénz, fürdő- és egyéb betegsegélyt fognak kapni. A bizottság az *Aradi Kereskedők Köre* kebeiében fog működni s annak tagjai lettek az önálló kereskedők részéről: *Dalmel* Lajos, *Glück* Dezső, *Hoffmann* Antal, *Kneffel* Lajos, *Klein* Sándor és *Singer* Sándor, az alkalmazottak részéről *Delier* Simon, *Doka* Miklós, *Guld* Emil, *Mandel* József, *Sámuel* Arnold és *Wallingner* József. Az indítványok során *Mandel* József és *Kneffel* Alajos meleg szavakban mondtak köszönetet *Wadowszky* Gusztáv elnök, *Hoffmann* Antal pénztáros, *Guld* Emil, *Gedeon* János és *Kenedy* Ervin titkár eddigi lelkiismeretes működéséért. A főszozlást ki-

mondó közgyűlésen a hatóság részéről ifj. *Varjassy* Lajos dr. fogalmazó volt jelen.

— **Tengerre magyar!** *Budapestről* jelentik: Az országos gyermekvédő liga néhány évvel ezelőtt több magyar fiút küldött Fiumébe, hogy tengerészekké képeztesse ki. Ezek közül hármat most visszaküldtek. Az egyik, *Miklós* Bertalan, tüdőbajt kapott, a másik kettő pedig, névszerint *Véghelyi* Dezső és *Várady* Károly megtagadták szolgálat közben az engedelmességet. A liga most újabb három fiút indít utnak a hazaküldöttek helyébe.

— **A montenegrói bombák Cettinjeből táviratozzák:** *Vassojevichben* ma letartóztatták *Andria* Vukajlov Pantovich török alattvalót. Hat bombát találtak nála. Azt tartják, hogy a le aróztatott társa az annak idején Belgrádba vándorolt *Culafich* Vaso volt montenegrói képviselőnek.

— **Templomszentelés Radnán.** *Radnáról* jelentő tudósítónk: A radnai gör. kel. templom renoválását most végezték be. Tegnap reggel a csinos és díszes templom felszentelésére 8 óra után külön motoron Radnára érkezett *Pap* L. János gör. kel. püspök és *Goldis* László orsz. képviselő, a szentszék aradi tagjainak kíséretében. *Radnán* *Zsivuleszku* Prokop radnai gör. kel. esperessel az élén nagy néptömeg fogadta a püspököt. A püspök fényes segédlettel végezte a felszentelést s az isteni tiszteletet, mely délután 2 órakor ért véget. Miso után az egyházió az esperes házához tért s fogadta *Kabdebó* Antal dr. járási tb. főszolgabíró és *Kömives* István községi jegyző tisztelgését. Majd focsira ült és látogatásokat tett. Délután 3 órakor díszebéd volt *Zsivuleszku* esperes házában, amelyen a radnai románság vezetői, a püspökkel érkezett vendégek s a kíséret tagjai vettek részt. A püspök meleg köszönetet mondott az esperesnek a templom átalakítása körül szerzett érdemeiért s a vendéglátásért és délután fél 5 órakor visszautazott Aradra.

— **Virárganak a fák!** *Zimonyból* jelentik, hogy ott az enyhe időjárás következtében a kertekben és a környéken sok gyümölcsfa, különösen a szilvafa, virágpompában van.

— **Ujtás a gabonaszállításban.** Érdekes találmányt mutattak be a napokban a műszaki körök és a kereskedelmi minisztérium képviselője előtt. *Politzer* Mór, a szegedi Buch-malom főtisztviselője hosszas kísérletezés után találmányt szerkesztett a gabonának ömlesztett állapotban való továbbítására. A találmányt a szakkörök nagy elismeréssel fogadták és előreláthatóan a gyakorlatban is alkalmazást fog találni. A fel találó apósa *Lineberg* Károly aradi kereskedőnek.

— **A francia kulturharc.** *Párisból* táviratozzák: A choleyi rendőri büntetőbírótság 10-10 napi fogházra ítélte *Bretant* jegyzőt és *George de Fou* birtokost, akik egyházi vezetés alatt álló középiskola bezárása alkalmával bántalmazták az állami hivatalnokokat, valamint a rendőröket.

— **Üzletnyitás.** *Zimmermann* Ignác jónövű aradi kereskedő, aki nemrég megvált a *Zimmermann* és *Eisele* cégtől, amelynek több éven át beltagja volt, a Szabadság-tér 21. szám alatt diszkrét és férfidivat üzletet nyitott. A jöhírű kereskedő hosszabb aradi működése alatt bebizonyította, hogy mindenben részolgált a közönség támogatására.

— **Pusztító viharok.** *Porto-Ferrajoból* táviratozzák: Elba sziget valamennyi vidékéről nagy viharokat jelentenek, amelyek mindenfelé

óriási pusztításokat vittek véghez és helyenként járhatatlanná tették az utakat *Marciano* és *Marciana Marina* községeket a víz elárasztotta. Eddigi hírek szerint hat ember életét veszítette.

— **Köszönetnyilvánítás.** *Wadowszky* Gusztáv főnöksége az Aradvárosi vörös kereszt egyesület részéről 20 koronát, *Wolf* Béla 10 koronát voltak szívesek az elaggott honvédeknek tüzelő anyag beszerzésére adományozni. Az aradi 1848-49-es honvédegylet ezúton is a legáltalánosabb köszönetét nyilvánítja. *Simay* István egyll. elnök, *May* Soma jegyző.

— **Kincset ér az egészség!** Hogy tehát soha ne legyen beteg és idegei ne gyöngüljenek el, igya az italek kiálját a „Radial Elixirt”, mely nem árt az szervezetének. Rendelje meg az Első Alföldi Cognacgyár r.-t. nál Kecskemeten, avagy a vállalat központi igazgatóságánál, Budapest, V. Mérély-utca 11. 2608

— **Rovarpor, bolhák, legyek, poloskák, szatócsok** ellen leghatásosabb *Vojtek* és *Weisz* nál. 2609

TORVÉNYKEZÉS.

§ **Pincérek egymás ellen.** *Horváth* Lajos pincér, az aradi pincéregylet elnöke fejjelente az aradi járásbírósnál *Fischer* Adolf pincért, levéltitok megsértése miatt. A napokban a *Törley* féle pezsgőgyár egy levelet küldött az aradi pincéregyletnek, amelyhez egy utalvány is volt mellékelve, *Fejér* Gyula kereskedő számára. A levelet *Fischer* bontotta fel, minden felhatalmazás nélkül és mikor a Fiume kávéházban *Horváth*nak átadta, az utalvány hiányzott belőle. Az ügy tárgyalása a jövő hónapban lesz.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Cs. I. né. A bájos kis verset nem akartuk a napi aktualitások sodrába dobni: megőriztük nap-tárunk szépirodalmi része számára.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapest áru- és értéktőzsze.

— *At* *Aradi Közlöny* távirati tudósítása. —

Budapest, november 11.

Amerika 2% olcsóbb. Kínálat gyöngye, vételkedv jó 5 fillérrel magasabb árak.

Az árak 50 kilonként számítva:

	Déli sárlat	5 órai sárlat
Buza áprilisra . . .	12.78 — 2.79	12.80 — 12.81
Zab áprilisra . . .	8.64 — 8.65	8.63 — 8.64
Rozs áprilisra . . .	11.95 — 11.96	11.95 — 11.96
Tengeri májusra . . .	7.40 — 7.41	7.39 — 7.40

Szoptató anyák

gyönyörködve látják, micsoda erőt és életörömet kölcsönöz nekik a SCOTT-féle Emulsió. Amellett hogy izletes, elősegíti az étvágyat és az emésztést, továbbá

Az emulsió vásárlásánál a SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kerjük figyelembe venni.

erősítőleg hat az egészségre

és az egész szervezetre. De a mellett igen jótékony hatással van a szoptós gyermekekre is, rózsás színt ad neki, erősíti, tehát kettős a szerető szülők öröme. 3895

Egy eredeti üveg ára 2 K. 60 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

BRAUN MIKSA

A Magyar Szent Korona Országai Vasutas Szövetségének SZÁLLÍTÓJA
Szolid szabott árak!

Férfi és gyermekruha áruháza

ARAD,

Szabadság-tér 20., Sr. Nádasdy-palota.

Telefon szám 577.

Külföld

mértékosztály.

Szolid szabott árak.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusítás!

Öltöny szöveteket

leszállított árban

772

árusítunk.

Nagy megtakarítás! Szolid kiszolgálás!

IDEGENEK ARADON.

— November 11. —

Fehér Kereszt-szálloda. Hegedüs Gyula színművész Budapest. — Obersohn Lajos igazgató Budapest. — Kuncz József és családja Brassó. — Vojtkó Jenő főhadnagy hadbíró Arad. — Vécsey Ferenc birtokos Nagyvárád. — Tarnai József építész Ipolyság — Kántor László igazgató Losonc. — Steiner Béla gyáros Baja. — Krausz Simon bérlő Beregszász. — Farkas Tivadar hivatalnok Petrozsény. — Pirocska Ferenc mérnök és családja Hatvan. — Erdős Árpád igazgató Bosznabrod. — Mandics Zoltán igazgató Keszthely. — Hartman Miksa bérlő Cegléd. — Sass István igazgató és családja Dabas. — Szilágyi Pál vendéglős B. Gyula. — Szenes József állami hivatalnok Medgyes. Kárász Kornél mérnök Debrecen. — Kovács Sándor főfelügyelő Anina. — Balassa Imre igazgató és családja Szeged. — Róth Ármán kereskedő Szabadka. — Dósa Kálmán kárbeclő Pécs. — Kelemen Béla dr. orvos Fogaras. — Várnai Lajos gazdálkodó és neje. — Schrank József igazgató Horgos. — Gonda Adolf és neje Makó. — Róna Rezső és családja. — Horovics József utazó Budapest. — Burger Gyula utazó Budapest. — Zinner B. utazó Budapest. — Klein Gyula utazó Budapest. — Kovács Félix utazó Budapest. — Rab Sándor utazó Budapest. — Krausz János utazó Budapest. — Brüll Jenő utazó Budapest. — Jancsó Ignác utazó Bécs. — Meyri Vilmos utazó Bécs. — Fűr Adler utazó Bécs. — Nemes Ede utazó Bécs. — Fischer Herman utazó Bécs. — Müller Béla utazó Debrecen.

Központi szálloda. Bilovsky István birtokos Zombor. — Rónaszéky Mihály magánzó Ungvár. — Brandeisen Emil birtokos Isaszeg. — Göth Odön intéző Mezőhegyes. — Buttner Miklós miniszteri fogalmazó Budapest. — Karsai Sándor titkár Budapest. — Szilágyi Arthur dr. ügyvéd Budapest. — Röhrich Márton m. kir. erdőmester és neje Kolozsvar. — Tarján Géza birtokos Bukovina. — Kapp Pál állami tisztviselő Budapest. — Kircwetter Miksa dr. vegyész Gurahonc. — Ribner Hugó vállalkozó Kolozsvar. — Neutra Mór építész vállalkozó Budapest. — Steiner Jakab hivatalnok Beél. — Spáth Lajos hivatalnok Beél. — Eichenvald Gyula borkereskedő Csaca. — Fisch Jakab magánhivatalnok Budapest. — Vas Pál tkp. könyvelő Gurahonc. — Deutsch Vilmos kereskedő B. Gyula. — Pollák Kálmán kereskedő Orosháza. — Schwarz Pülöp borkereskedő Temesvár. — Tichy Gyula gazda Mezőhegyes. Singer Pülöp utazó Budapest. — Kracker György utazó Budapest. — Weinberger Mihály utazó Budapest. — Thurn Mihály utazó Budapest. — Porter Lipót utazó Budapest. — Székér Lajos utazó Orosháza. — Herskovits Lajos utazó Budapest. — Nagel Henrik utazó Budapest. — Joanovits János utazó Budapest. — Tornya Ármán utazó Budapest. — Kohlman Mór utazó Budapest. — Takács Jakab utazó Budapest. — Banét Mátyás utazó Budapest. — Winter János utazó Bécs. — Spitzer Vilmos utazó Budapest. — Lang Ferenc utazó Budapest. — Herz Károly utazó Budapest. — Vermes Todor utazó Budapest.

Vass szálloda. Weinberger A. magánhivatalnok Batta. — Tuntrisz Miklós magánzó Brád. — Steiner I. kereskedő Borosjenő. — Schneider Miksa utazó Bécs. — Miku Adorján fakeskedő Resica. — Máté Pülöp kereskedő Németbogsán. — Székely Zoltán utazó Budapest. — Gergely Sámuel utazó Budapest. — Schenk Vilmos utazó Budapest. — Wodianer Áron kereskedő Budapest. — Holzflégl Frigyes

utazó Bécs. — Feuer Salamon kereskedő Zólyom. — Schluglid A. vállalkozó Beszterce. — Horatsek Lajos magánzó B. Henye. — Sorgrád Vazul hivatalnok Dézna. — Milits Zdenko kereskedő Szabadka.

NYILTTÉR.

Pályázati hirdetmény.

Az aradi ipartestület elnöksége pályázatot hirdet a testületnél lemondás folytán megüresedett titkári állás betöltésére. Javadalmazás évi 1600 korona és lakás. A pályázók közül előnyben részesülnek, akik jogvégzettek, vagy az iparügyekben jártassággal bírnak. A pályázati kérvények *e hó 17-én vasárnap délig* az ipartestületi elnökség címére küldendők.

Arad, 1907. november 10-én.

Steigerwald Alajos,
elnök.

Huzás már f. é. nov. 21. és 23.

Tessék

a következő szerencse számok közül választani:

4264	12650	53967	
34634	65122	53966	65114
8796	34637	91770	

2697

Ezen

2697

Osztálysorsjegyek

kizárólag csak nálunk kaphatók és megrendelhetők.

Ára:

Egy nyolcad	Kor. 1.50
Egy negyed	Kor. 3.—
Egy fél	Kor. 6.—
Egy egész	Kor. 12.—

Aradi Ipar- és Népbank
pénzváltó üzlete Aradon, Fehér
Kereszt épület.

Megyei és városi telefon sz. 100.

Osztálysorsjegyek kaphatók továbbá a következő elárusítóknál:

Özv. Hammerschlag Lipótné (dohánytőzsde, Andrásy-tér.)
Husserl M. . . . . (dohánytőzsde, Atzél Péter-u.)
Bánsler Anna . . . . . (dohánytőzsde Weitzer János u.)

A nálunk vásárolt 12698. sz. osztálysorsjegy

600.000 koronát

nyert.

Nemzeti Színház.

A) bérlet. A) bérlet.

Kedden, 1907. évi november hó 12-én:

HEGEDÜS GYULA mint vendég:

Az ördög.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Molnár Ferenc.

SZEMÉLYEK:

László	Várnai Jenő.	Elza	Harmath J.
Jolán	Novák Irén.	Selyem Cinka	Kőrössi Juci.
János	Delli Lajos.	András	Fehér A.
Az ördög	Hegedüs Gy.	Kövr asszony	Benkóné P.

Közdete este 7 óra fél órakor.

Mindeddig felülmulhatatlan!

A Maager W.-féle

valódi tisztított

Csukamájolaj

Csak akkor valódi, ha a háromszögű üveg a csatolt szalaggal (sárga papíron vörös fekete nyomással van ellátva.

(hatóságilag védett kiadásban.)

sárga üvegenként 2 kor.
fehér " 3 kor.

Maager Vilmostól
Bécs.

1869. óta Ausztriába és Magyarországra általánosan bevezetve.

Tanárok és orvosok előszeretettel rendelik.

Kapható a legtöbb gyógyszerárban és drogueriában

Főlerakat és szétküldés Ausztria-Magyarország részére:

W. MAAGER, WIEN,
III/3., Heumarkt 3.

Utánzások törvényileg üldöztetnek.
2451

Berliner gyermek kabátok,

fejkötők, sapkák, cipők és keztyük, valamint gyermek alsóingek, nadrágok és öltönyök.

Valódi Benger-gyártmányu dr. Jäger tanár-féle

gyapju alsó-ruházat

férfiak, nők és gyermekek részére,

ugyszintén harisnyák, elismert legjobb minőségben, legnagyobb választékban, feltétlen olcsó szabott árak mellett.

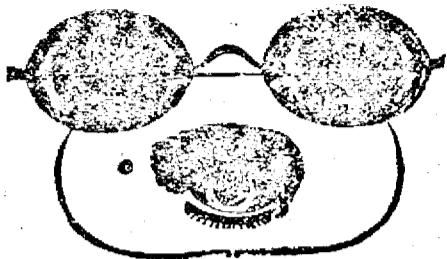
Bársony Andor harisnya-nagykereskedésében, Arad, Szabadság-tér 17. sz.

Elsőrendű látzerész üzlet.

DICK SAMU

órás és látzerész

Arad, Andrásy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb áron. Raktáron tart mindennemű színházi látceréket a legkülönbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szemüvegek, arany, ezüst, nickel és tekenőbékák csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségű fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindenféle nőmérők, mindennemű kivitelben. 2419

Szemüvegek és orrcsüptetők orvosi rendellet szerint azonnal készíttetnek.

Az Izraelita templom sarkán nagy használt és új butor raktár.

Veszek

a legnagyobb árban uraságoktól használt férfi ruhákat, szörme és utazóbundákat, továbbá használt háló és ebédítő, valamint konyha-butorokat, Wertheim csapát, jégcsérenyit, lószerszámot, szegereket, legyvereket, kis és nagy mérleget, bolti állványokat, ócska vasat, rezes, ólmot és mindenféle fémtárgyakat, régiségeket, akármi is kicsiny vagy legnagyobb mennyiségben. Ezen felsorolt minden egyes tárgy a legszebb kivitelben és a legolcsóbban minden nap megkaphatók.

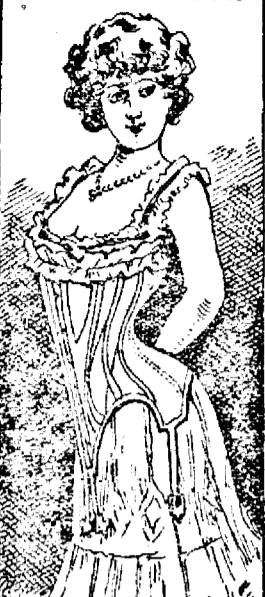
Kívánatra házhoz, vagy vidékre levélbeli meghívásra rögtön megyek. Szabóság és kész-ferfi-ruha üzletem Assafios Sándor-utca. Grabner-féle házban, butor-raktáram Árpád-tér 5. szám, az izraelita templom sarkán.

Tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.

HERWETH FÜZŐ

Hautes Nouveautés

FAÇON À LA
MODE
PARIS
droit devant
Gerade Façon
gesetzlich geschützt.

Hölgyek figyelmébe
ajánljuk a legújabb szabású, egyenes elejű

„Herweth“ füzőket!

A párisi és berlini nagy áruházak mintájára kizárólag csupán ezen egyfajta modern és szépen kiállított mellfüzőt hozzuk forgalomba, melyet rendkívül olcsón,

darabonként 7 koronáért

árusítjuk.

Rosenblüh H. és Társa.

336

HERWETH FÜZŐ

Arverés.

Horváth János és neje szül. Blaha Máriának az aradi 429. tjkvben felvett Demeter-utca 15/d számú ház és udvarból álló ingatlanságukra az arverés 1907. november 16 án délután 3 órakor fog az aradi igazságügyi palota földszint jobbra 48. számú helyiségében megtartatni.

Kikiáltási ár 9360 korona, bánatpénz 936 korona.

Az ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatik.

Arverési feltételek az Aradi Polgári Takarékpénztárnál megtekinthetők.

POROSZ
és
MAGYAR

KÖSZÉN

blombázott zsákokban.

DIÓ és
KOCZKA

KOKSZ**ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN**

házhozhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46. 2565. Telefon 46.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

**Földes-féle
Margit-Cremet,**

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépít.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan ható ártalmatlan szer szeplők, májfoltok, bőrtakák, pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaaj ellen. A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésznél.

Mesés szép lesz
minden hölgy

a Hajós-féle világhírű

ARADI IBOLYA-CRÉME

bámulatos hatásától.

Szeplő, májfolt, bibiros,

bőrvörösséget és mindennemű arcztszatlanságot varázsszerűen gyorsan eltüntet.

A párisi és londoni hygienicus kiállítás nagy aranyérmekkel, keresztel és disszoklevéllel kitüntetve.

Egy tégelynek ára 1 kor., dupla tégely 2 kor.

Ibolya szappan 70 fillér, Ibolya tej 1 kor. és Ibolya hölgyper 1 korona 20 fillér.

Ovakodjunk értéktelen utánzatok és hamisítványoktól. A bevásárlásnál csakis Hajós-féle aradi készítményeket tessék kérni és elfogadni, minden más ajánlatot visszautasítani.

Kapható a készítőnél:

313

HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerésznél

Arad, Andrásy-tér 22., a megyeházzal szemben,

továbbá Földes Kelemen, Kocsuth Pál, Hög Lajos, Hauer Lajos, Veltok Kálmán, Berger Gyula gyógyszerészek aradnál és Veltok és Woltz droguériájában.

APRÓ HIRDETESEK.

Fleischmann Zsófia

szülésznő Massouse, lakását november hó 1-től Vörösmarthy-utca 3. szám alá helyezte át. 2599

Vidékről ideköltözött

uri családnál privát-koszt kapható. Gim a kiadóhivatalban. 2616

Rongált dobozu levélpapírok

minden elfogadható árban kiárul. Ingusz I. és Fia könyvkereskedése Arad. 361

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb áron. — **Sierpel Izó** könyv- és papírkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 1921

Uri lakás

azonnal kiadó. Bővebbet Dr. Momaák Döme ügyvéd irodájában 2475

Fogorvosi

fogtechnikai műterem.

Van szerencsem a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házában

fogorvosi és fogtechnikai

műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtétet pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1572 fogorvos.

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-utca sarkán, a színház főbejáratával szemben, Zrinyi-utca.

Van szerencsem értesíteni Arad és vidéke nagyrabecsült közönségét, miszerint a közelgő idény beálltával raktáromat mindenemű bőrökkel felszereltem, melyből a legszébb és legjobb kivitteli 2632

uri és hölgy cipőket

készítek, miért is becses rendelésüket kérem vagyok kitűnő tisztelettel

Wolf J.

uri és hölgy cipész.

BRAUN EDE tüzifaraktára.

Ajánlja a n. é. közönségnek

Tüzifa első osztályu bükk hasáb

" " " cser hasáb

" " " bükk dorong

" " " tölgy dorong

valamint vagon számra is kaphatók.

Tisztelettel

BRAUN EDE.

2699

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve karteleten kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetesen vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból sziklagyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra.

Legkiválóbb természetesen szénsav!

A Budapest székesfővárosi vegyészeti és élelmiszer vizsgálati intézet 1907. évi 4815. sz. vegyelemzési bizonyítványának kivonata;

„Szaga és íze; rendez. SZÉNSAVTARTALMA: 99.57%.

A vizsgálat foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.”

Felvilágosítással készségesen szolgál Muschong-Buziásfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn. Sörgőnyezet: Muschong, Buziásfürdő. — Interurbán telefon 18. sz. 3907

Van szerencsénk a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy a mai naptól kezdve a konopi állomáson

I. osztályu bükk hasáb

I. " " tölgy dorong

I. " " bükk dorong

és tölgy hasáb fát

vagon számra, valamint nagyobb mennyiségben a legjutányosabb árban szállítjuk. 2700

Kádár, Braun és Böhm.

Megrendelések és bővebb felvilágosítással szolgál:

Kádár József Arad, Kossuth-utca 68. szám alatt.

Ügyes

felső ruha

2633

VARRÓNŐ

ajánkozik házakhoz

helyben és vidékre.

Török Ignác-utca 2 sz.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására adni, hogy a mai naptól kezdődőleg, az eddig **Benkő és Pfeil** cég alatt fennállott

lakatos műhelyt

Andrássy-tér 9. szám alatt

a saját nevem alatt egyedül vezetem tovább.

Elvállalok minden e szakmába vágó mulakatos munkákat, sirkerítések készítését, mérleg készítését és javítását, pénzszekrényök javítását pontosan és gyorsan a legolcsóbb árak mellett.

Kérem a n. é. közönség szives támogatását. Tisztelettel 2591

Benkő József.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, hogy alólírott nál széleskörű ismerettségemnél fogva

ügynökségem

az alább nevezett módon fogom eszközölni.

Vevők és bérbevevők

semmiféle

jutalékot

nem tartoznak fizetni,

de azért pontosan és lelkiismeretesen lesznek kiszolgálva.

Eszközlöm házak, vendéglők, földek, borok eladását. Bérházak, vendéglők, földek bérbeadását. Eladók, valamint bérbeadókat felhívom, hogy sziveskedjenek eladandó vagy bérbeadandó dolgukat nálam mindig és mielőbb bejelenteni.

Tisztelettel 2678

Colophon István

ügynök

Kápolna-utca 15. sz.

Ertesítés!

Tisztelettel van szerencsém a n. érd. közönséget értesíteni, hogy több évi működésem után „Zimmermann és Eisele“ cég alatt, — ahonnan barátságos uton kiváltam — a mai napon

Szabadság-tér 21. szám alatt (Lengyel Testvérek házában)

ZIMMERMANN IGNÁCZ

törvénszerűleg bejegyzett cégem alatt

2672

egy egész ujonnan berendezett Norinbergi, diszmű, férfidivat és játékaru üzletet

nyitottam.

Főtörekvésem oda irányul, hogy az igen tisztelt vevőközönség b. bizalmát mint eddig, úgy a jövőben is kiérdemeljem.

Kiváló tisztelettel Zimmermann Ignác.